БУХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

Һурят-Монголой ҮНЭН

КПСС-эй Бурят-Монголой обкомой, БМАССР-эй Верховно Соведэй, КПСС-эй Улан-Удын горкомой орган.

№ 178 (8085) | 1956 оной июлиин 29, воскресенье | Сэн 20 мүнгэн

Тэжээл бэлэдхэлгэдэ бүхы хүсэеэ элсүүлэе!

Набшаһата тэжээл бэлэдхэлгэ тоогдоногүй

Зэдын аймагай колхозуудай сабшалан бага ургаса үгэдэг дээрэһээнь үбһэ тэжээл бэлэдхэхэ түсэб жэлһээ жэлдэ дүүргэгдэдэггүй. Тэрээн дээрэһээ боложо, эндэхи колхозууд зарим жэлнүүдтэ малаа тэжээлээр дутаажа, тэдэнээ арай шамайхан ондо оруулдаг байна.

Үнгэрэгшэ жэлэй дүй дүршэлһөө харахада, эндэ кукуруза баян ургаса үгэхэ байна. Мүн аймагай колхозууд зелёнко ехээр тарина. Гадна, солоомо, таряанай үлэгдэл гэхэ мэтын зүйлнүүдые малай тэжээлдэ элбэгээр хэрэглэнэ. Гэбэшье, эдэ бүгэдэнь колхозуудые бардам хүрэхэ тэжээлээр хүсэд хангажа шаданагүй. Үрмэдэһэ, халаахай, хээрын зэрлиг ногоо суглуулжа силос дараха, модоной мүшэр намаа түүжэ хатааха, тэрээгээр силос хэхэ арга эндэ яһала бии. Илангаяа энэ жэлдэ хура бороотой байжа, үрмэдэһэ, халаахай, ногоон һайнаар ургаа.

Зүгөөр, Зэдын аймагай колхозууд энэ арга хэрэглэнгүй, хайран сатаа үнгэргэжэ байна. Иимэ тэжээлнүүдэй шухала байһаниие мэдэһэн Ленинэй, Чапаевай нэрэмжэтэ колхозуудай хүтэлбэрилэгшэд өөһэдынгөө сабшалан болон тарялан дээрэ ургасын һайн байһанда һанаагаа амарангүй силос дарана, набшаһата тэжээл бэлдэнэ. Тииһээ тиитэр аймагай бусад колхозууд дурсагдаһан колхозуудта адли эрхэ байдалда байгаад хэһэн юумэниинь үшөө харгаданагүй, үбһэ хуряалгыешье үшөө эхилээдүй байһаар.

Энэ жэлдэ Зэдын аймаг 3400 тонно набшаһата тэжээл бэлэдхэхэ түсэбтэй байгаа. Түсэбөө колхозуудта эльгээгээд, тэрэниие дүүргэхын түлөө хэншье оролдоногүй, дүүргэлтыень шалганагүй. Аймагай хүтэлбэрилэгшэдэй хэлэдэгэй ёһоор, «набшаһата тэжээл бэлэдхэлгээр һамаарангүй, ургуулһан ногоогоо хуряажа абаа һаамнай болоо» гэһэн һанамжа эндэ бии. Зэдын голой бургааһанай, ойн уляаһа, хуһанай набша мүшэрэй малай тэжээлдэ үни сагай хэрэглэгдэдэг байһан тухай үбгэд хэлсэдэг. Түсэб абтаһаар үни болоо. Тэрэниие бэлэдхэхэ хүсэн яһала бии. Сагшье байгаа. Теэд Чапаевай нэрэмжэтэ колхозһоо бэшэндэ нэгэшье мүшэр хухалагдаагүй байха. Зунай сатта ургаһан юумэн бүгэдэ үбэл болоходо олдошогүй тэжээл болохо байһаниинь мэдээжэ. Зэдын аймагай болон колхозуудай хүтэлбэрилэгшэд набшаһата тэжээл бэлэдхэлгые тоонгүй байжа, тэрэнэй түсэб таһалдахын аюулда ороод байна.

Колхозуудай түрүүлэгшэнэрэй, партийна организациин секретарьнуудай һаяшаг үнгэрһэн зүблөөн дээрэ набшаһата тэжээл бэлэдхэхын орондо зелёнко нэмэжэ ехээр тариха гэжэ хэлсээ һэн. Теэд тэрэншье дүүргэдээгүй.

Зэдын аймаг түсэбэй ёһоор 6400 гектарта зелёнко тариха байһан аад, 5534 гектарта тариба.

Ленинэй нэрэмжэтэ колхоз кукурузын, сабшалангай ургасын һайнаар гараһанда найдаад байнагүй, мүнөө комплексно бригадануудынь үни хада үбһэндэ ороод, хээрын ногоогоор хэдэн арбаад тонно силос дараад байна. Аймагай бусад зарим колхозууд энэ арга боломжоёо хэрэглэнгүй, мүнөөшье болотор үбһэндөө ороодүй байһаар.

Үнеэн бүридэ нэгэ тонноһоо бага бэшэ набша намаа болон хээрын ногооной силос, хонин бүхэндэ нэгэ хахад—хоёр центнер набшаһата тэжээл бэлэдхэхэ гэжэ республикын колхозуудай, МТС-үүдэй урда табигдаһан зорилго заатагүй дүүргэгдэхэ ёһотой.

Н. Цыбенов, манай корреспондент.

СССР-эй Оборонын Министрын ПРИКАЗ

1956 оной июлиин 29 *№ 108* *МОСКВА город*

Нүхэд матросууд, солдадууд, старшинанууд болон сержантнууд! Нүхэд офицернүүд, адмиралнууд болон генералнууд!

Советскэ арад, тэрэнэй Зэбсэгтэ Хүсэнүүд СССР Союзай Далайн-Сэрэгэй Флодой Үдэрые мүнөө һайндэрлэжэ байна.

Бүгэдэарадай һайндэр —Далайн-Сэрэгэй Флодой Үдэрөөр дашарамдуулан таанадые амаршалнаб.

Шэнэ техникэ болон буу зэбсэг шудалхадаа, сэрэгэйнгээ мэргэжэлые улам һайжаруулхадаа, Советскэ Союзай Далайн-Сэрэгэй Флодой дайшалхы бэлэн байлгые бүри түгэс болгоходоо ехэ амжалта туйлахыень матросууд, солдадууд, старшинанууд, сержантнууд, офицернүүд, адмиралнууд болон генералнуудта хүсэнэб.

Советскэ судна барилгые улам һайжаруулха ба хүгжөөхэ хэрэгтээ шэнэ амжалта туйлахыень судна барилгын промышленностиин хүдэлмэришэд, инженернүүд, технигүүд болон албахаагшадта хүсэнэб.

Далайн-Сэрэгэй Флодой Үдэрые тэмдэглэн, **захирхамни:**

Мүнөөдэр, июлиин 29-дэ, флодууд болон флотилинуудта, сэрэгэй корабльнуудай ба эрье шадарай батарейнүүдэй ехэ буунуудаар хори нэгэ дахин буудажа салют хэхэ.

Манай агууехэ Эхэ орон—Советскэ Социалистическэ Республикануудай Союз мандаха болтогой!

Агууехэ советскэ арад ба тэрэнэй Далайн-Сэрэгэй Флот мандаха болтогой!

Манай бүхы илалтануудые эмхидхэн, зоригжуулагша—Советскэ Союзай Коммунистическэ партида алдар соло!

СССР-эй Оборонын Министр
Советскэ Союзай Маршал Г. ЖУКОВ.

СССР-эй Далайн-Сэрэгэй Флодой үдэрэй хүндэлэлдэ

Далайн-Сэрэгэй Флодой һайндэрые тэмдэглэхын тула бүхы оромнай бэлдээ. Предприятинууд, эмхи зургаанууд, колхозууд, сэрэгэй частьнууд болон корабльнуудта манай Эхэороной Далайн-Сэрэгэй Флодой алдарта түүхэ тухай, Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнай үедэ морягуудай харуулһан габьяа тухай хөөрэлдөөнүүд, лекцинүүд болоно.

Ленинградта энэ һайндэрэй хүндэлэлдэ онгосоор олон зоной хабаадалгатай мүрысөөн болоо. С. М. Кировэй нэрэмжэтэ культурын ба амаралтын центральна парк соо далайн-сэрэгэй музей модельнүүд болон зурагуудай выставкэ эмхидхэбэ.

Белоруссида ДОСААФ-эй эхин организацинууд гол мүрэнүүдтэ шлюпкээр тамаралга эмхидхээ. Ташкентын клубуудта пионернүүд суута «Варяг» крейсерэй матрос ябаһан Ф. Ф. Семеновтой уулзажа хөөрэлдэбэ. Советскэ морягуудай баатаршалгые харуулһан фотовыставкэнүүд Ашхабадай паркнууд болон уншалгын газарнуудта табигдаа.

Шлюпкээр Петрозаводскһоо Ленинград ерээд гэдэргээ бусаха поход эхилбэ. Тэрээндэ ДОСААФ-эй эхин организацинуудай 33 спортсменүүд хабаадана. Тэдэнэр 1100 километр гаталжа гараха юм.

Севастопольдохи флодой офицернүүдэй байшангай яхтклуб Севастопольһоо Одесса хүрэтэр яхтаар ябаха аяншалга эмхидхэбэ.

(ТАСС).

Мүрысөө үүсхэгшэдэй амжалта

ТОРИ. (Телефоноор абтаба). Аймаг дотор үбһэ хуряалгын халуун үе ерэжэ, колхозууд үбһэ хуряалгадаа жэгдэрэн оробо. Үбһэ хуряалгын урда тээ «Коммунизм» колхозой морин косилкашад М. Гемодеев, Ф. Савельев, А. Дроздов болон Федор Савельев гэгшэд аймагай колхозуудай бүхы косилкашадта нээмэл бэшэгээр хандаһан байна. Энэ бэшэг соогоо эрхим машинистнууд үбһэ хуряалгые богони болзор соо дүүргэхын тула косилкануудаа үндэр бүтээсэтэйгээр ашаглахые уряалһан байгаа.

—Манай «Коммунизм» колхоздо 14 морин косилка бии. Хэрбээ эдэ косилкануудай үдэр бүри даалгабаря нэгэ гектараар үлүүлээ һаа, 30 гар хажууршадай хэхэ ажал дүүргэгдэхэ байна.

Аймагай газетэдэ июлиин 8-да толилогдоһон нээмэл бэшэгэй уряада харюу болгон колхозуудай косилкашад социалистическэ мүрысөөндэ эдэбхитэйгээр оролсоһон байна. Хрушевой нэрэмжэтэ колхозой косилкашан Цырендоржо Баиров үдэр бүри 4,5 гектар, сезон соогоо хамтадаа 100 гектар сабшаха уялга абаад, мүнөө энэ уялгаяа амжалтатайгаар дүүргэжэ байна. Мүн Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой косилкашад Шестаков, Анисимов, Герасимов, Бутухин гэгшэд үдэр бүри 4,5 гектар сабшаха уялга абаһан байна.

Мүрысөө үүсхэгшэд М. Гемодеев, Ф. Савельев түрүүшын гурбан үдэрэй туршада тус тустаа 13 гектар сабшаба. Мүн Дроздов Федор Савельев хоёр абаһан уялгануудаа үлүүлэн дүүргэнэ. **В. Богданов.**

...хэ орондоо алба хэнэбди

...ша А. Кокорекинэй зураһан плакат.

...етскэ гүрэнэй флот

...р, советскэ арад Далайн-...лодой үдэрые тэмдэглэжэ ...э һайндэрэй хүндэлэлдэ ... тосхонууд, сэрэгэй округ... дайшалхы корабльнууд ...ной флодой алдарта түү-... Эсэгэ ороноо хамгаал-...ехэ дайнай үедэ советскэ ...й гаргаһан мүнхэ габьяа-...й элидхэлнүүд, лекцинүүд Флодууд, флотилинуудта, ...ануud, хизаарнууд, об-... болон городуудта тама-...һа руу дэбхэрэлгын, дал-...глэжэ ба һэльбэдэжэ һо-...канат таталгын, тугуудаар ...лгын мүрысөөнүүд үнгэр...

...арад өөрынгөө флодто ду-... Тиимэһээ тэрэниие эрхим ...үүдаар, дайшалхы техни-...гахын тула, теоретическэ ...ическа түгэс бэлэдхэлтэй ...морягуудые бэлэдхэхын ту-...шадалаа, зөөри зөөшөөшье ...гүй.

...хэ гүрэнэй Далайн-Сэрэгэй ...волюционно алдарта зан-...юм. Партимнай хаанта за-... эсэргүүтээр тэмсэхэдээ ...ин туг доро жагса-...үдэлмэришэн, таряашаниие, ...д ба матросуудые уряалдаг Тиигээд Россида револю-...хүдэлөөнэй зүбхэн лэ эхил-...а үедэ партиин уряанууд ...дай дунда халуун һай-...гаар угтагдадаг һэн. Ком-...ческэ партиин дайшалхы ...о жагсан, морягууд болбол ...засагта, капиталистнууд ба ...гүүдтэ эсэргүүгээр оло да-...оһон байгаа. 1905 ондо «По-...Таврический» гэжэ броненосец ...экипаж восстани хэжэ, хаан-...га эсэргүүсэн бодоһон бай-...ондо жэл манай арад, энэ ...сецын экипажай хэзээдэ ...лдар солые гүнзэгыгөөр хүн-...тэрэ восстаниин 50 жэлэй ... үргэнөөр тэмдэглэһэн бай-...темкин» броненосец дээрэ ...н восстани халаа арми ба ...отор олон хүнэй хабаадалга-...оһон түрүүшын революцион-...олго, хаанай сэрэгүүдэй томо ...н революционно талада оро-...үүшын ушар байһан юм. ...саг үеые—агуехэ социалис-...э революциин үеые тунхаглан ...оһон «Аврора» крейсерэй түү-...лп арадай ухаан мэдэрэл соо ...үнхэдөө үлэхэл.

...брьска социалистическэ ре-...иин үедэ, гражданска дайнай ...риин интервенцидэ эсэргүү ...эй жэлнүүдтэ сэрэгэй моря-...революциин туйлалтануудые, ... советскэ республикые баатар ...тойгоор хамгаалһан, парти, ...скэ правительствын найдамтай ... түлгүүринь байһан юм.

Гражданска дайнай ба хариин интервенцидэ эсэргүү тэмсэлэй жэлнүүдэй һүүлээр манай арад Коммунистическэ партиингаа хүтэлбэри доро ажахыгаа һэргээн бодхооһон, арадай ажахын бүхы һалбаринуудые, Арми ба Флодые түрүү зэргын техникээр хүсэд хангаһан байха юм. Парти, правительствын, түрэл арадайнгаа эсэшэ сусашагүй оролдолгын ашаар манай сэрэгэй флот эрхим техникээр зэбсэгжээ, бэлэдхэл һайнтай командна кадрнуудтай болоо.

Эсэгэ ороноо хамгаалгын дайнай үедэ сэрэгэй морягууд олон тоото алдарта хуудаһануудые сэрэгэй түүхэ дотор бэшэһэн байна. Манай ороной далайн сэрэгэй хэрэмүүдэй —Севастополь, Одесса, Ленинградай герой-городууд гэжэ нэрэ абаһаниинь дэмы бэшэ бшуу. Эхэ ороноо хамгаалхадаа матросууд, старшинанууд, офицернүүд дайшалхы ба моральна үндэр дээдэ шанар: дүлэтэ патриотизм, Эхэ орондоо хизааргүй үнэн сэхэ байлгые харуулһан байгаа. Дайнай үедэ, мүнөөшье арми ба флодой коммунистнууд сэрэгшэдые хатуу зоригоор хуяглажа, тэдэниие хүтэлжэ ябадаг байна.

Эсэгэ ороноо хамгаалгын дайнай илалта түгэлдэрөөр дүүрэһэнэй һүүлээр манай Арми ба Флот дайнай баян дүй дүршэлые үсэд нэтэрүүгээр шудална, зэбсэгжэлээ һайжаруулна, дайшалхы ба политическэ бэлэдхэлээ улам дээшэлүүлнэ.

Мүнөө жэл манай арад Далайн-Сэрэгэй Флодой үдэрые Эхэ оронойнгоо хүсэ шадалай, алдар солын бүри дээшээ мандаад байһан оршон байдалда тэмдэглэжэ байна. Советскэ Союзай Коммунистическэ партиин XX съездын түүхэтэ шиидхэбэринүүдые бэелүүлэн советскэ арад ажахын ба культурна байгуулалтадаа тон ехэ амжалтануудые туйлажа байна. Мүн парти, правительствын сэсэн мэргэн политикын ашаар манай Эхэ ороной уласхоорондын байдал үдэрһөө үдэртэ бүхэжэнэ.

Интернационализмын, арадуудай хоорондын эб найрамдалай үзэлөөр хүмүүжүүлэгдэһэн манай зэбсэгтэ хүсэнүүд, тэрэ тоодо Далайн-Сэрэгэй Флот өөрынгөө ажал-ябуулгаар эб найрамдал хамгаалха ба бэхижүүлхэ хэрэгтэ туһалха, эб найрамдалые хёрхо хурсаар сахиха арюун уялгатай. Манай алдарта флодой энэ нангин уялгаяа хэзээдэшье дүүргэхээр бэлэн байһаниинь лабтай.

Советскэ гүрэнэй Далайн-Сэрэгэй Флодто алдар соло!

Коммунизм байгуулагша советскэ арад мандаха болтогой!

Советскэ обществын залан ударидаxы хүсэн—алдарта Коммунистическэ парти мандаха болтогой!

...одой түрүүшын флотилиин байгуулагдаһан газарта

...ЕРЕСЛАВЛЬ-ЗАЛЕССКИЙ, ...ин 26. (ТАСС). Плещеев нуу-...рдахи үндэр эрье дээрэ, Пере-...ль-Залесский гэжэ урданай го-... дэргэдэ, I Петрын һанамжаар ...ой дархашуул корабльнуудые ...ка эхилһэн юм. 1692 ондо эл-...нзын ехэ, бага 100 шахуу ...нууд уһанда табигдаа бэлэй. ... дээрэ манёвр хэгдэдэг байгаа. ...нөө тэрэ газарта СССР-эй Да-...-Сэрэгэй Флодой музейн фи-... байдаг. Тэндэ һони һонин зүйл-... бии. Петрын флотилиин «Фортуна» гэжэ судна, тэрэшэлэн якорьнууд, мачтанууд, рульнууд, томо буугай һомонууд, парус гэхэ мэтын хэрэгсэлнүүд хадагалагдажа байдаг.

Переславльска хизаар ороноо шэнжэлэлгын музейдэ тэрэшэлэн ородой флодой байгуулагдаһан ба хүгжөөгдэһэниие харуулһан олон һонин зүйлнүүд бии юм.

Музейдэ үдэр бүри олон хүнүүд орожо харадаг. Һүүлшын үдэрнүүдтэ Москва, Мурманск, Загорск, Ярославль болон бусад городуудһаа хүнүүд экскурсяар ерээд бусаа.

Түрэл орон доторнай

Полинууд дээрэһээ мэдээсэлнүүд

ЧЕБОКСАРЫ, июлиин 27. (ТАСС). Чувашиин колхозууд мүнөө жэл түрүүшынхеэ тарягаа амяарлан хуряажа эхилбэ. Тиимэһээ тэдэнэр урда жэлэйхиһээ 6—7 хоногоор түрүүн таряа хадалгадаа ороо. Тэрээнтэй хамта мүн комбайнаар таряа хуряалга ябажа байна. Мүнөө шэнэ ургасын таряан бэлэдхэлэй пунктнуудта тушаагдажа эхилбэ.

***

КИЕВ, июлиин 27. (ТАСС). Украинын хүдөө ажахын артельнүүдтэ хартаабха ехэ һайнаар ургажа байна. Колхозууд түргэн эдеэшэдэг хартаабхаяа хуряажа эхилбэ. Гектар бүриһөө дунда жэшээгээр 100—120 центнер ургаса абтана.

***

ЯРОСЛАВЛЬ, июлиин 27. (ТАСС). Областиин хэдэ хэдэн районуудта намарай таряан эдеэшэбэ. Мүнөө жэл тон һайн ургаса абахабди гэжэ колхознигууд хэлсэнэ. Тэдэнэр мүнөө хара тарягаа хадажа эхилбэ.

***

СТАНИСЛАВ, июлиин 27. (ТАСС). Эндэхи колхозууд лён хуряалгада оробо. Мүнөө жэл урданайхиһаа 7 дахин ехэ талмай дээрэ лён таригдаа юм. Войниловска районой зарим колхозууд нэгэ гектарһаа 5 центнер шахуу волокно, 4 центнер шахуу үрэһэ абана. Мүнөө бороотой үдэрнүүд байбашье, колхознигууд лёноо гараар хуряажа байна.

***

РИГА, июлиин 27. (ТАСС). Республика дотор хаа хаанагүй лёной һайн ургаса гараа. Полинуудта лён хуряадаг комбайнууд гаранхай. Зарим районуудай колхозууд гектар бүриһөө 5 центнерһээ бага бэшэ лёноволокно абажа байна.

Таряа авансаар үгэбэ

ФРУНЗЕ, июлиин 26. (ТАСС). Сталинска районой Маленковой нэрэмжэтэ хүдөө ажахын артель ажалта үдэртэ таряа авансаар үгэжэ эхилбэ. Тус колхозой гэшүүн нүхэр Ч. Чепракова жэлэй эхинһээ хойшо мянган ажалта үдэр оложо, мүнөө 4 тонно таряа авансаар абаба. Тарянажалай бригадын бригадир Алексей Мезенцевэй бүлэ 5 тонно үлүүтэй, колхознигууд Иван Степанюк, Алексей Багно, Кондратий Бублейник гэгшэдэй бүлэнэр ба бусад олон айлнууд 3—4 тонно таряа абаба.

Мүн ондоошье районуудай колхозууд ажалта үдэртэ таряа хубаажа эхилбэ. Ажалта үдэр бүхэндэ дунда жэшээгээр 3—4 килограмм орооһон хүртэнэ.

Бэлшээриин мал ехээр таргална

ЧКАЛОВ, июлиин 26. (ТАСС). Оренбургын талада үдхэн һайхан ногоон ургажа байна. Колхозууд болон совхозуудай малшад үхэр, хонидоо эндэ бэлшээжэ, һайнаар таргалуулжа байна. Ак-Булакска районой «Октябриин 12 ой» гэжэ колхозой 300 гаран толгой үхэр тэрэ талада бэлшэнэ. К. Жарлыгасов, А. Талмукамбетов гэгшэдэй гүүртын мал бүхэнэй амидын шэгнүүр сүүдхэдээ 1400 граммаар нэмэнэ. Державинска районой Сталинай нэрэмжэтэ колхозой үхэршэн А. Гончаров мал һайнаар бэлшээхэ ехэ дүй дүршэлтэй болоо юм. Тэрэнэй харадаг үхэр бүхэнэй амидын шэгнүүр сүүдхэдээ 1500 граммһаа бага бэшээр нэмэнэ.

Мүнөө тарган мал мяханай комбинадуудта тушаагдажа байна.

Иркутск. Иркутска ГЭС-эй барилгашадай тосхондохи Мухинай үйлсэдэ.
ТАСС-эй фотохронико.

Донбасс Караганда хоёрой мүрысөөн

КАРАГАНДА, июлиин 27. (ТАСС). Эндэ Карагандинска нүүрһэнэй бассейнэй шахтёрнуудай зүблөөн боложо, Донбассай шахтёрнуудтай хэһэн мүрысөөнэй дүнгүүдые гаргаба. Энэ зүблөөндэ тус бассейнэй 400 гаран горнягууд, Донбассай түлөөлэгшэд хабаадаба.

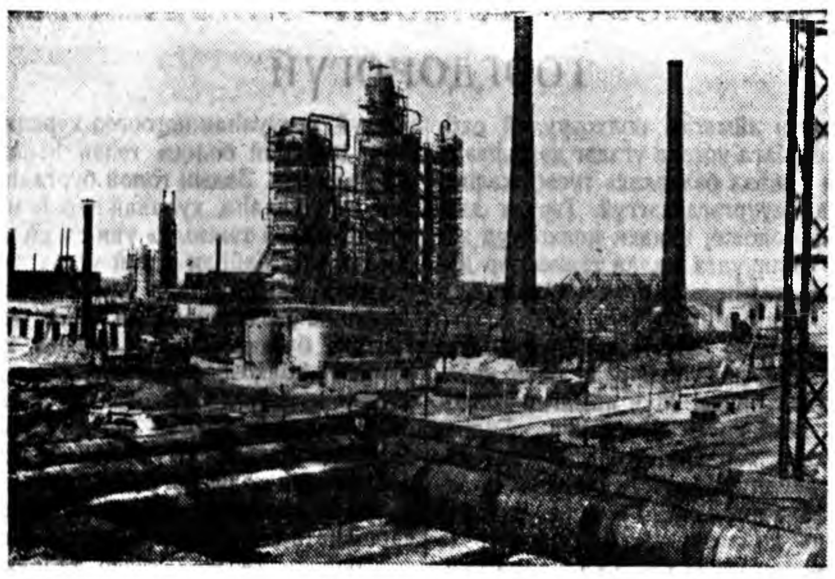
Социалистическэ мүрысөөндэ оролсоһон олон шахтёрнууд гайхамшаг амжалта туйлаа. № 31 шахтада хүдэлдэг Домбровскиин бригада Карагандада энээнэй урда тээ туйлагдаагүй ехэ амжалта туйлаба. Бригадын бүхы гэшүүдынь Советскэ Армиһаа табигдажа ерэһэн сэрэгшэд юм. Тэдэнэр богонихон болзор соо шэнэ мэргэжэл һайнаар шудалжа шадаа. Мүнөө жэл тус бригада горнягуудай Бүхэсоюзна мүрысөөндэ нэгэдэхи һууриие 4 дахин эзэлһэн байна.

Бригадирнууд Роженко, Александров, Муров, Чесалин гэгшэд өөһэдынгөө хүдэлмэриин дүй дүршэл тухай зүблөөндэ хабаадагшадта хөөрэжэ үгөө. Суута донецкэ шахтёр Шароварский механизмуудые яажа бүтээсэ ехэтэйгээр ашагладаг тухайгаа хэлэһэн байна.

Воронежынхидой амжалта

КПСС-эй XX съездын шиидхэбэринүүдые бодото дээрэнь бэелүүлхын түлөө тэмсэжэ, Воронежско областиин хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэд ехэ амжалта туйлаба. 1956 ондо һү тушааха ба худалдаха гүрэнэй түсэбые тус область июлиин 27-до дүүргэбэ. Гүрэндэ 182 мянган тонно һүн тушаагдаа. Энэнь үнгэрһэн жэлэй энэ үеынхиһөө 80 тонноор ехэ болоно.

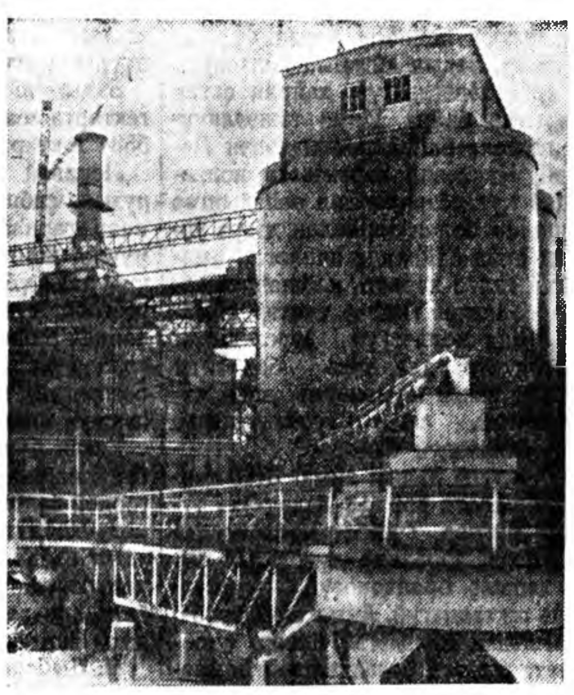
Шэнэ табанжэлэй барилганууд дээрэ

ОМСК. Омскын нефть үйлэдбэрилдэг заводой хүдэлжэ эхилһээр сентбярь соо жэл болохонь. Энэ предприяти улам үргэдхэгдэжэ, зургаадахи табанжэлэй эсэс болотор таба дахин ехэ болохо юм.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: һаяар ашаглалгада орохо трубчатка хабсаргагдажа байна.

ТАСС-эй фотохронико

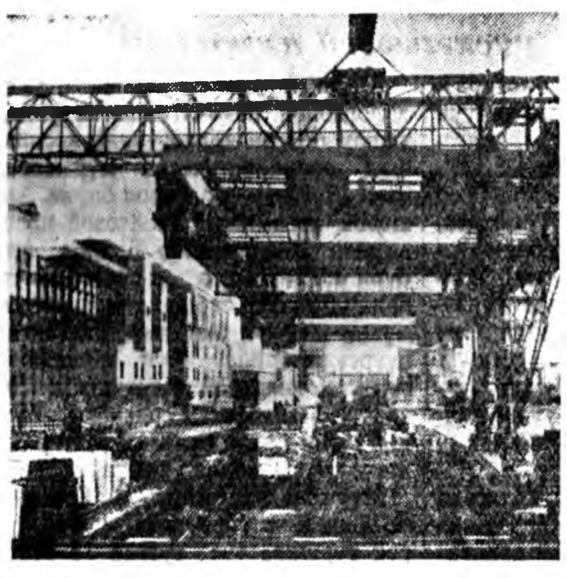

ГРУЗИНСКЭ ССР. Зургаадахи табанжэлэй томо шэнэ барилгануудай нэгэн болохо Руставидахи цементын заводой түрүүшын ээлжээн ашаглалгада оруулагдаа. Закавказска металлургическа заводой доменна шлак, тэндэхи известнягуудые энэ предприяти хэрэглэхэ байна.

Тон һайн шанартай цемент бэлэдхэн гаргаха шэнэ техникээр энэ завод хангагданхай. Мүнөө түрүүшын хэдэн мянган тонно продукци гаргагдаа.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: цемент хэхэсэ бэлэдхэжэ байна.

ТАСС-эй фотохронико.

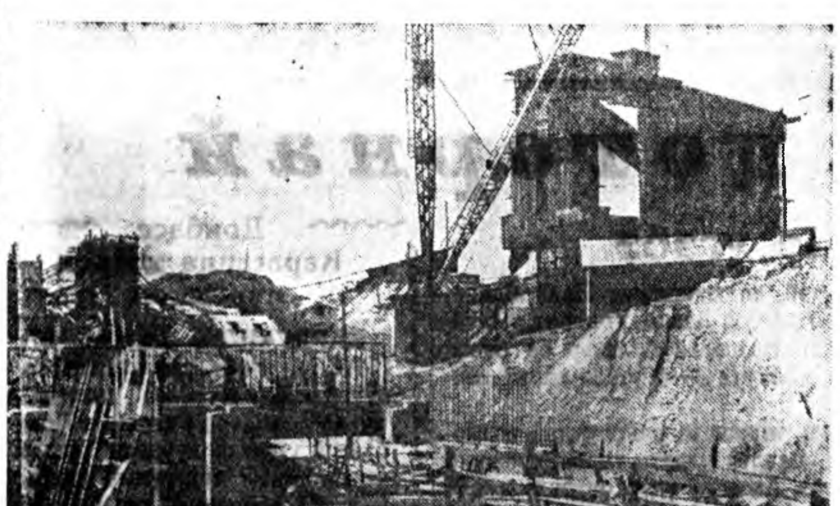
ВОРОШИЛОВГРАДСКА ОБЛАСТЬ. Украина доторхи гурбан томо ГРЭС-эй нэгэн—Ворошиловградска гидроэлектростанци Счастье гэжэ тосхондо баригдажа байна.

Энэ жэлдэ тус станци ток үгэхэ ёһотой.

Мүнөө эндэхи барилгашад монтажнигуудтай зэргэ ажаллажа байна.

Зураг дээрэ: ГРЭС-эй барилгын галмай дээрэ.

ТАСС-эй фотохронико.

ЧУЙСКА КАНАЛДАХИ ГИДРОЭЛЕКТРОСТАНЦИ

КИРГИЗСКЭ ССР. КПСС-эй XX съездын Директивэнүүд соо Чуйска каналда хоёр гидроэлектростанци барихаар хараалагданхай. Эдэ хоёрые ашаглалгада Чуйска каскадай барилга дүүрэхэ юм.

«Аламедистрой» гэжэ монтажна управлениин барилгашад бетонно завод, механическэ мастерскойнууд болон бусад хамһабариин предприятинуудые бария. 6 мянган дүрбэлжэн метр талмай байрын гэрнүүд баригдаа.

Барилгын хүдэлмэри түсэбөөр хараалагдаһанһаа түргэнөөр ябуулагдана. Эндэхид хахад жэлэйнгээ түсэбые болзорһоонь урид дүүргээ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: табадахи ГЭС-эй барилга дээрэ.

ТАСС-эй фотохронико.

Шэнэ тосхон

Бүри һая болотор Кабанскын аймагай Твороговско сельсоведэй Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой гэшүүд олон газарта бага тосхонуудаар таража ажаһуудаг бэлэй. 1952 ондо тэдэнэр нэгэ газарта түбхинэжэ ажаһууха, колхозой болбосон түхэлтэй центртэй болохо гэжэ шиидэһэн байгаа.

Нэгэшье гэргүй Бараний рог гэжэ газарта болбосон түхэлтэй шэнэ тосхон 3—4 жэл соо бии болобо. Колхознигууд энэ тосхоноо гражданска дайнай герой Ранжуровай нэрээр нэрлэһэн юм. Мүнөө эндэ эхин һургуули, магазин, клуб, амбулатори, нарайлалгын гэр бии болоо. Колхознигууд һайн, шэнэ гэрнүүд соо ажаһууна.

Богони болзор соо мориной типовой байра, загаһа барилгын зэр зэмсэгүүдые заһабарилха цех, мүн тэдэниие хадагалха склад, һарабша, автомашинын гараж, кузница, пилорама баригдаба. 280 һууритай шэнэ клуб хирпиисээр баригдажа эхилээ. Энэ тосхоной гэр бүхэндэ Ильичын лампочка ярарна.

Энэ хабартаа колхознигууд тосхоноо ногооруулжа, элдэб модо һуулгаһан байна.

Мүн колхозой ажахы хүгжэжэ байна. Жэл бүри эндэ шэнэ техникэ, загаһа барилгын зэбсэгүүд абтана.

А. Бусурманов.

Һанаа амар һуудаг секретарь

Партиин XX съездын шиидхэбэринүүдые бэелүүлхын тулада арад зоной үүсхэл эдэбхиие улам ехээр бадаруулха гээшэ партийна эхин организацинуудай арюун уялга болоно. Гэхэ зуура, манай колхозой партийна эхин организаци, тэрэнэй секретарь нүхэр Дымчиков энэ уялгадаа харюусалгагүйгөөр хандана.

Доржи Банзаровай нэрэмжэтэ артель Зэдын аймаг соохи ехэхэн колхозуудай нэгэн юм. Ниитынгээ ажахые бүри хүсэтэйгөөр хүгжөөхэ, экономикоёо улам дээшэнь үргэхэ ехэ арга боломжотой. Гэбэшье, колхознай түрүүшүүлэй зэргэдэ үшөө орожо шадаадүй, гээгдэлтэй байһаар. Энэ ушар юун дээрэһээ харагданаб гэхэдэ, мүнөө жэлдэ малайнгаа тоо толгойе олошоруулха түсэб дүүргэээгүйбди, малнай олоор һубайрһан ба гарзалһан байна. Малай ашаг шэмэ абалгын талаар аймаг соогоо дундахануур ябажа байнабди.

Партийна организацимнай колхозой үйлэдбэридэ һайнаар нүлөөлхэ, амжалта хангаха уялгатай аад, өөрынгөө эмхидхэхы шадабариие харуулжа үшөө шадаагүй байһаар. Артелиин партийна организациие толгойлдог нүхэр Дымчиков ажахын хэрэгтэ колхознигуудай хүсые элсүүлхэ, эдэбхи үүсхэлыень бадаруулха талаар биратай юумэ хэнэгүй. Партийно-политическэ хүдэлмэри муугаар ябуулагдана.

Яахадаа иимэ байнаб гэхэдэ, нүхэр Дымчиков партийна организациин секретариин үүргэ дүүргэхынгээ хажуугаар сомоной Соведэй гүйсэдкомой түрүүлэгшын тушаал даадаг юм. Тиигээд хоёр үүргынгээ алииеньшье һайнаар дүүргэдэггүй, һанаа амар һуужа байдаг.

Партийна хүдэлмэриинь талаар абаад үзэе. Ажахын шухала асуудалнууд партийна суглаан дээрэ хаа-яа хэлсэгдэдэг. Гаргаһан шиидхэбэринүүдэйнгээ дүүргэлтые эмхидхэдэггүй, хинан шалгадаггүй байна. Үе үе бюрогой заседани болобо байха ёһотой аад, 1956 оной эхинһээ хойшо нэгэл удаа, һаяхан хэгдээ.

Партийна организациин агитаторнуудай зариманайнь бии, үгынше мэдэгдэдэггүй. Колхознигуудай дунда ойлгуулламжын хүдэлмэри ябуулнагүй. Агитаторнуудые хүтэлбэрилхэ, семинар зарлажа заабари үгэдэг байха ёһотой аад, секретарьнай энэ талаар юушье хэнэгүй.

Холын гүүртэ, отарануудай малшадта газетэ, журналнуудай сагсоогоо хүргэлгэ хомор үзэгдэл байдаг. Энээниие нүхэр Дымчиков мэдэжэ байбашье, газетэ болон журналнуудые захигшадтань саг дары хүргүүлхэ хэмжээ абанагүй.

Сомоной Соведэй хүдэлмэри һайнаар эмхидхээ юм аа гү гэхэдэ, баһал тиимэ юумэн харагданагүй. Сомсоведэйнь сесси ёһо тэдысэ үнгэргэгдэдэг. Депутадуудайнь зариман сессидээ хабаададагүй, шухала асуудалнууд табигдадаггүй байна. Ажалшадай культурна эрилтэнүүдые һайнаар хангана гэхын аргагүй.

Эндэхи һургуулиин гэр байра элир үетэниие хүмүүжүүлхэ эрилтэдэ харюусахаар бэшэ байна. Худалдаа наймаанай талаар дутуу дунданууд олон. Гэбэшье, партийна организаци, сомоной Совет зохихо хэмжээ абанагүй.

Дээдэ Үшөөтэйдэхи хүдөөгэй клубай газаада янза түхэлынь яһала һайн. Ябуулдаг хүдэлмэриинь талаар абабал, хүдөө нютагтахи культурын гуламта болобо шадаадүй байһаар. Колхозно тосхониие болбосон гоё болгохо, үйлсэнүүдыень ногооруулха гэхэ зэргын асуудалда сомоной Совет ехэ анхарал хандуулдаггүй байна.

Колхозой партийна организациин, сомсоведэй гүйсэдкомой хүдэлмэриие һайжаруулхын тула партиин айком болон аймгүйсэдком тодорхой хэмжээ абаха бэзэ гэжэ һанагдана.

Константин Доржиев.

ТЕЛЬМАНЭЙ НЭРЭМЖЭТЭ КОЛХОЗДО

КОМПЛЕКСНО БРИГАДАНУУД ЭМХИДХЭГДЭЭ

Һаяхан болоһон хамтын суглаан дээрэ 3 комплексно бригада байгуулха тухай асуудал зүбшэн хэлсэгдэбэ. Тэдэ бригадануудта сабшалангай, таряанай болон бэлшээриин газар хубаарилан үгтөө. Комплексно бригадануудай эмхидхэгдэхэтэй хамта элдэб тушаалтай 10 гаран хүн сүлөөлэгдэжэ, ондоо ажалда хэрэглэгдэхэ болоо. Мэргэжэл һайнтай, ажалдаа шударгы коммунистнууд Д. Н. Гомбоев, Б. Аюшеев, Дондуков гэгшэд комплексно бригадануудай бригадирнууд.

ЭРХИМ ШОФЕР

Лхасаран Будажапов тус колхозой эрхим шофернуудай нэгэниинь юм. 1955 оной һүүлшын һараһаа «ЗИС-5» маркын шэнэ машиные жолоодоно. Нүхэр Будажапов барилгын модо, шулуу, хирпиисэ ба бусад юумые машинаараа зөөхэ зуураа, үдэрэйнгөө даалгабариие ходо 100 гаран процент дүүргэнэ.

ШЭНЭ БАНИ БАРИНА

Тус колхоздо энэ жэл ашаглалгада оруулагдахаар хараалагдаһан шэнэ шулуун бани баригдажа байна. Энэ баниие барихадань колхоздо туһалхаяа ерэһэн ФЗО-гэй һурагшад П. Смагинай хүтэлбэри доро бүтээсэ ехэтэйгээр ажаллана. Һаяар шэнэ бани ашаглалгада оруулагдахаар хараалагдана.

ХАТАР НААДАНАЙ ТАЛМАЙ

Һаяхан колхозой стадион дээрэ хатар наадананай талмай баригдажа, тэндэнь электрическэ лампа ба радио тодхогдобо. Ажалайнгаа һүүлээр колхозой залуушуул эндэ сугларжа, сүлөөтэй сагаа хүхюун, сэнгэлигээр үнгэргэнэ.

ОЛОН КОЛХОЗНИГУУД ЖУРНАЛ АБАНА

Нютагай 40 гаран колхознигууд «Байгалай толон» гэжэ литературно - уранһайханай, ниитэ-политическэ журнал захижа абана. Мүнөө энэ журналые колхозой малшад ехэтэ һонирхожо уншана.

ДҮЙ ДҮРШЭЛТЭЙ СЛЕСАРЬ

Тус колхозой автогаражда хэдэн жэл соо слесарьээр Галсан Данжаев хүдэлнэ. Мүнөө энэ нүхэр ехэхэн дүй дүршэлтэй болонхой. Өөрынгөө дүй дүршэл тухай тэрэ нигэжэ хөөрэнэ:

— Түрүүшээр хэдэ хэдэн бэрхэшээлтэй юумэнүүд ушардаг байгаа. Тиимэһээ би слесарай ажал тухай номуудые бултыень уншагша һэм. Гансал Данжаев үдэрэйнгөө даалгабариие 130—150 процент дүүргэнэ.

Б. Халзанов.

Сэлэнгэ.

Редакцида ерэһэн бэшэгүүд

Шухала хэрэгтэ анхарал табинагүй

Прибайкальска аймагай центр Турунтаево тосхондо худалдаа наймаанай ба ниитын эдеэ хоолой газарнууд яһала олон. Ажалшадай ургажа байгаа эрилтые дүүрэн хангаха зорилготойгоор раймаг, сельмаг, ажахын магазин хилээмэ наймаалдаг, комиссионно магазинууд болон ларёгууд эндэ хүдэлдэг. Эдээнһээ гадна, Турунтаевскэ сельпогой эмхидхэһэн чайна, закусочна мүн эндэ бии юм.

Эдэ бүхы худалдаа наймаанай организацинууд ажал хүдэлмэрээ зүбөөр эмхидхээд байгаа һаа, аймагайнгаа ажалшадай эрилтые дүүрэн хангаха аргатай. Теэд энэ хэрэг муугаар эмхидхэгдэнэ. Аймагай центрын магазинуудта үргэн хэрэглэлэй эд бараан тон хомор. Аймпотребсоюзай хүтэлбэрилэгшэд (түрүүлэгшэнь нүхэр Чирков), Турунтаевска сельпо (түрүүлэгшын уялгые дүүргэгшэ нүхэр Спиридонов) худалдаа наймаа һайжаруулха тушаа өөдтэй юумэ хэнэгүй. Аймагай центрын магазинуудта ядахадаа нютагай промкомбинадай гаргаһан зүйлнүүд наймаалагданагүй. Жэшээлхэдэ, ажахын магазинда хирпиисэ, извёстко, хюрөөдэгдэмэл модон, барилгын материалнууд, бочко, стол, стул гэхэ мэтэ зүйлнүүд тон хомор байдаг. БМАССР-эй Министрнүүдэй Соведэй гаргаһан тогтоолой ёһоор, «Лесохимик» гэжэ олзоборилгын артель аймагай худалдаа наймаанай организацинуудта 680 мянган түхэригэй эд бараа үгэхэ уялгатай юм. Теэд аймпотребсоюзай, Турунтаевска сельпогой хүтэлбэрилэгшэд эдэ зүйлнүүдые абажа наймаалха тушаа оролдолго гарганагүй. Харин тэдэниие оройдоо абахагүй гү, али шадаал һаа багые абаха гэжэ оролдодог.

Энэ жэлэй түрүүшын хахадта ажахын магазин 100 мянган хэһэг хирпиисэ худалдаха аад, оройдоо 500 хирпиисэ наймаалһан байна. Түсэбэй ёһоор 25 тонно извёстко худалдахын орондо 17 тонно худалдаа. Зуун кубометр хюрөө[дэгдэмэл] модо худалдаха аад, тэ[...]миин 10 кубометрые [...] 45 бочкын орондо 3 боч[ко], 50 торхын орондо 16 торхо [...]даба. 1955 онһоо эхилжэ о[...]гын артелиин бари[...]рын гэрнүүдһээ энэ жэлэй [...]шын хахадта 2 шэнэ гэр [...]далдагдаха ёһотой байгаа. [...] иимэ гэрнүүдтэ ажалшада[...]тын тон ехэ байбашье, а[...] союз эдэ гэрнүүдые абаа[...]. Энээн дээрэһээ боложо о[...]гын артель эгээн түрүүн [...]гөө аймагай ажалшадые [...]нүүдээр хангахын орондо, [...] город абаашажа худалда[...] болоһон байна.

Мүн эндэ хүдөө ажахын [...]нуудаар комиссионно найм[аа]гаар эмхидхэгдэнхэй. Мага[...] мороженэ, зөөхэй, ээзэгэй, һүн гэхэ мэтэ зүйлнүүд үг[...] байкальска аймагай эрхэ [...] эдэ зүйлнүүдые элбэг ехэ[...] маалха дүүрэн арга болом[жо] Турунтаево тосхоной масло[...] тэндэхи колхозуудэдэ про[...]дые худалдаха аргатай.

Мүн эндэхи чайнын худа[лдаа] ехэхэн дутагдалнууд бии. Б[...]һэн блюдэнүүдынь үсөөн, эд[...] амтагүйгөөр буйлуулагдана. [...] эдеэн оройдоо байнагүй. [...]нуудтаа эдеэлэлгын шэнэ[...] нэбтэрүүлхэ гэхэдэнь, табаг, га, һэрээ гэхэ мэтэнүүд дут[...]. Тэдэ столовонууд мүн гаха[й] тэжээхэ арга боломжоёо хэ[...]гүй. Хэрбээ тэдэнэй гахай тэжээдэг, шахадаг боло[...] блюдэнүүдэй үнэ сэн ни[...] хүнгэрхэ, олзо доходынь [...] байгаа. Бэлдэхэ блюдэнүү[...] олон болохо һэн. Аймпот[...] загаһа барилгые эмхидхэхэ [...] аад, тэрэнээ хэрэглэнэгүй. [...]нууд болон столовонуудтань һанай зүйл оройдоо найма[...]нагүй.

Г. И[...]

Киногой будкын барилгые түргэдхэха[...]

Закаменай аймагта кино харуулгые һайжаруулха зорилгоор горьтой хүдэлмэри хэгдэжэ захаланхай. Мүнөө киноаппарадай 25 будка, движогой 19 будка баригдаха юм. Бургалтай, Хамней, Ехэ-Цакир, Бэлшэр, Утаата, Зимхэ, Цагаан-Морин гэжэ нютагуудта, «Сталинай Зам» колхоздо хамта дээрээ 7 будка баригдажа дүүрэхэ дүтэлөө.

Гэхэ зуура, зарим колхозуудай хүтэлбэрилэгшэд энэ шухала хэрэгые тоодоггүй гэхэ гү, али харюусалгагүйгөөр хандадаг байна. Жэшээнь, «Коммунизм» колхозой түрүүлэгшэ нүхэр Санжитов кино гаргадаг аппарадай ба движогой будкануудые Хужар тосхондо барюулха ёһотой аад, «таряа хуряалгын һүүлээр эхилхэбди» гээд хойшо татана. Тэрэшэлэн Ждановай нэ[рэмжэтэ] колхозой түрүүлэгшэ нүхэр [...]нов баһал тиимэрхүүгээр х[андана]. Энэ колхозой харьяата Үлэ[...]хондо тиимэ будка баригда[...]гэтэй. Теэд мүнөө хүрэтэр т[...]шье табигдаадүй байһаар.

«Киногой будкын барилгы[е] дүүргыт!» гэхэдэ, Ворошило[вой нэ]рэмжэтэ колхозой партийна организациин секретарь нү[хэр ...]даев: «Модон манда байхаг[үй] дааһан дуталдана» гэжэ мэ[...]дэб шалтагаан дурдаад, һана[а амар] һуудаг.

Энэ асуудалда анхарал х[андуул]жа, колхоз бүхэниие ойрын киногой һайн будкануудтай [бол]хо шухала.

Т. Баха[...]

Залуушуулай үүсхэл

* *

Иволгын аймагай «Коммунизм» колхоздо һурагшадай тусхай бригада эмхидхэгдээд набшаһата тэжээл бэлдэжэ байна. Залуушуул үдэртөө 4 центнер набща мүшэр бэлдэхээр тус тустаа уялга абаад, нормоёо үлүүлэн дүүргэнэ. Тэдэнэр хамтадаа 600 шахуу центнер набшаһата тэжээл бэлдээд байна.

* *

«Коммунизм» колхозой буусаһаа гараад, Баян-голой эрьеэр урганхай үдхэн шугы модоной баруун хажуугень барижа, дүрбэ-габан километр хойшоо ябаад, Нооли нютагта ерэбэбди. Эндэ алишье тээшээ харахада, үзэсхэлэн һайхан нютаг нэмжынэ. Нарһа модоор хушагданхай хадын үбэртэ малай байра—уужам хашаа хүреэнүүд, малай хохирой обоонууд, урагшаа нэгэ сонхотой гэр байра харагдана. Энэ гэр соо хүнүүд байдаг янзатай, теэд газаань нэгэшье хүн харагдабагүй. Харин баруун хойшоо һудалтан ургаһан уляангир, хуһа, бургааһан шугы тээһээ олон хүнэй енеэлдэхэ, хөөрэлдэхэнь заримдаа һүлэмхеэр соностоно.

Шугын үбэрөөр зурыһан нилээдгүй ехэ сабшалангые хүндэлэн гаража ошоходо, шиигтэй нойтон газарта ургаһхай шарахан үнгэтэй бадма сэсэгүүд дээгүүр зугынүүд жииганалдан сүлөөгүй ниидэжэ, мёд тоһоо суглуулна.

Уляангирай набтархан һөөг соогуур эндэ тэндэ хүнэй ябахань харагдаад, набша сэсэгүүдэй үнэрөөр хангалтаһан, мүшэр хухалха абяан агаарта эли тодоор дуулдана. Шугын һүүдэртэй ара таладань гурба-дүрбэрөө зэргэлэнхэй ногоохон хушалтатай саханууд жэрылдэнэ.

Эндэ колхозой комсомольско-залуушуулай тусхай бригада набшаһата тэжээл бэлдэжэ байба. Нюдэндөө галтайханууд, шадамар бэрхэ, солбон шуран хүбүүд, басагад зунайнгаа амаралтада гараад, түрэл колхоздоо туһална. Эдэнэй олонхиинь тээсгэн хони хайшалха үедэ эршэмтэй ажаллажа гараа һэн. Үбһэ таряанай гандажа байһан дээрэһээ набшаһата тэжээлэй онсо удхашанартай байһыень тэдэнэр мэдэрнэ.

Томоног уляангирай һүүдэртэ һүхынгөө эшэдэ шаантаг шаажа һууһан Бүргэд Жимбуевэй хажууда бригадир Цыретор Дашицыренов дүтэлжэ ерээд:

—Бүргэд, ши Женитэй тэрэ урда ошожо, үдэшэ болотор хоёр-гурбан саха хэжэрхигты, —гэнэ.

—Нёдондоной сахануудай һууриие гү?—гэжэ Бүргэд һураад, урдаһаа ерэжэ ябаһан хурса шара шарайтай нэгэ хүбүүн тээшэ һүүхирнэ:

— Женя, Женя! Тэндээ бай, сугтаа урагшалая.

Эдэ хоёр залуу хүбүүд Кокориной долоон жэлэй һургуулида сугтаа һурадаг юм. Бүргэдынь хони хайшалалган дээрэ ехэ магтаалтай ябажа гараа. Тэрээндэ адляар олон хони, һайн шанартайгаар хайшалха залуушуул нүхэдэйнь дунда байгаагүй һэн. Мүнөөшье түрүү зэргэдэг ябалсана.

Хурса һүхэнүүдээрээ нарин уляангирнуудые тайража, мүшэрнүүдһээнь сэбэрлээд, дүрбэн һургаат хоёр хоёрооронь һалаатуулан бодхоожо, оройнуудыень нэгэ ута һургаагаар тэдэнэр холбожо уяба. Мүн хажуу талаарнь хэдэн харбиинхинуудые 30—30 сантиметр зайтайгаар эржытэр бүхэлжэ торгобо. Хүбүүд һүүлээрнь ондоо саханудайнгаа модо бэлдэжэ эхилээ һэн.

Энэ үедэ набтархан бэетэй, харахан нюдэтэй, илдамхан шарайтай басаган мүшэр хухалжа байтараа гэнтэ хоолойгоо заһаад, дуугарна:

— Ямар хашартай боргооһо, батаганаан гээшэб, үхэлөө бэдэрхэ гэһэндэл ама хамар руу орохо!

Энэмнай Таня Тапхаева байба. Улан-Удын зооветинститудай агрономическа факультедэй дүрбэдэхи курс дүүргэжэ ерээд, практикада байха зуураа, набшаһата тэжээл бэлдэлсэхэеэ һайн дураараа гараа юм.

Таня басаганай тээ саагуур Ананий Цыренжапов, Сергей Жимбуев (Бүргэдэй дүү хүбүүн), Лёня Найданов болон бусад хүбүүд хоорондоо юушьеб даа дуугаралсан мүшэр хухална. Тэдэнэй хажуугаар обоолоотой мүшэр ехэ боложол байна. Заримань даажа ядатараа набша мүшэр тэбэреэд саханууд тээшэ гэшхэлнэ.

— Гарни холошоол, бээлэй үгыгөөр хүдэлжэ болохогүй байбал, — гэжэ бишыхан аад, түб түхэрэн шарайтай хүбүүн нүхэдтөө хандана.

— Хэн шамайе бээлэйгээ марта гэбэ. Энээнһээ хойшо һанаа орохош, — гэлдэжэ нүхэдынь енеэлдэнэ, шууялдана.

Тэрэ хүбүүн «хүдэлмэри дүүрэхэ ойртоо гээшэ гү? Тиигэтэр тэсэжэ үзэхэ болоо» гэжэ доторoo бодон, мүшэр хухалжа ороно.

Залуушуулай ажалые шалган ябажа байгаад Цыретор Бальжирович булгантай мүн лэ ажаллалсана. Гушаад гаран наһатай, нарин сагаан энэ хүн колхозой клубые даажа байдаг юм. Үглөөнэй наранһаа үдэшын наран хүрэтэр хүдэлөөд үдэшэндээ колхозойнгоо центртэ бусадаг юм.

— Юундэ бусанабта? Эндээ амаржа хонохоо яанабта, — гэжэ тэрээнһээ асуухада, иигэжэ харюусадаг:

— Клубтамнай үдэшэ бүри колхознигууд олоороо сугларжа, газетэ, журналнуудые уншадаг, шатар, дойбод табидаг, биллиардаар наададаг ха юм. Минии тэндэ байгаагүйдэм аргагүйл.

Теэд үнэхөөрөөшье тиимэ. Энэ нүхэрэй клубые даадаг болоһонһоо хойшо колхо[зойхид] клубтаа ерэд[эг бол]онхой. У[...] клубай үү[...] ехэнхидээ томо суурга хара[...] бэлэй. Цыретор Бальжирович уранһайханай самодеятельно[е эм]хидхэжэ, клубтаа, Гилбэри, [...] гэжэ нютагуудта концерт [...] юм. Иигэжэл ажалдаа үнэн хандадаг тула, нүхэдтөө [...]тэй болоол даа.

Наран орохо тээшээ дүтэлб[эшье] ний Цыренжалов, Сергей Ж[имбуев] хоюулан бэлдэһэн набша м[үшэр] нюсэгэн саханудай дэргэдэ асараад соможо оробо. Һүү[лээрнь] харбиинхинуудай хоорондуур [наб]шаһата тэжээл хабшуулжа ня[...]. Соможо байгшадта нүхэдынь набшаһа мүшэр сүлөөгүйгөөр жал, асаржал байна. Хүлэ[...]нюурнуудаа хамсыгаараа а[...] байгаад хоёр хүбүүд сахынга[а] хажууень хэжэ дүүргэбэ. Уда[а]гүй нүгөө талань хушагдаба. [...]жэ сомогдоһон набшаһа мүшэ[р] бороонһоо бурьтажа гутадаггү[й] түргэнөөр, һайн шанартайгаар [...]даг байна.

Орой болохо тээшэ һэрюуб[тэр бо]ложо, боргооһо батаганаан бү[...] олон болобо. Иигэһээр байтар [...] ороно. Залуушуул мүнөөдэр м[...] һайнаар ажаллаа, хүн бүхэн [...] центнер, хамтадаа 60 шахуу ц[ентнер] набшаһата тэжээл бэлдэбэ.

Габшагай ажалайнгаа һүүлэ[...] луушуул сугларжа, хойно хо[...] һубарилдан хүхютэй, шууята[й] ра тээшээ гэшхэлбэ. Басагада[й ...]лалдажа захалхада, хүбүүд д[...]жэ, харалан харагдааша ой соогуур залуушуулай хонгёо һ[...] дуунууд сууряатан зэдэлнэ.

Алексей Ва[...]

...лэй шэнжэлэл

Нэгэ асуудал тушаа ...ёр газетэ ямараар бэшэнэб?

...ынай аймагай ажалшад ... малажалые саашадань ...н, тэрэнэй ашаг шэмые ...шэлүүлхын түлөө тэмсэхэ ...үлтэртэ ба һайжаруулаг-...тэрэй үнеэн бүриһөө үдэр ... hү, нютагай үүлтэрэй бүхэнһөө хахад пүүд hү ...лайнгаа бэлшээри жэ-...йнаар эмхидхэхэ, эбэртэ ...лаа, илангаяа гахайнуудаа, шахажа таргалуулха, тии-...ртэ бодо мал бүхэнөө 80 ...мһаа, хонин бүхэнөө 14 ...мһаа бага бэшээр нэмэ-...лшээриин үедэ таргалуулха ...анхай.

...н эдэ уялгануудые амжал-...р бэелүүлхэ арга боломжо-... тодорхойлхо зуураа, «Ку-...ский колхозник» газетэ: ...алай ашаг шэмые эрид дээ-...үүлхэ хэрэгтэ,—гэжэ «Кол-...ой мал адуулгашан» гэһэн ...үү бэшэг соогоо тэмдэглэ-... —мал адуулгашад шиидхэ-...үүргэтэй».

... үедэ малай бэлшээри зү-...мхидхэхэ, малаа шахажа тар-...а, энэ талаар түрүү малша-... дүршэл олоной шадабари ...дэлгэрүүлхэ хэрэгтэ тус га-... [illegible] ...дуулна. Үнгэрөөшэ хоёр һа-...рша соо энэ асуудалда ... «...ганский колхозник» газетэдэ ...доо.

...малайнгаа бэлшээри яма-...мхидхэжэ, адуу малаа хэр ...таргалуулжа, ашаг шэмыень ...шэлүүлжэ байһан тухайгаа ...жахын мэргэжэлтэд, колхо-... малажалай хүдэлмэрилэг-...алшад болон мал адуулгаа-...зетын хуудаһануудта хододоо ...

...рбан долоон жэлэй туршада ...доо мал адуулжа байнаб.— Сталинай нэрэмжэтэ колхо-...мал адуулгашан нүхэр Сото-... энэ газетэдэ бэшэнэ.—Ажал-...н ажалдаа угаа дуратайб. ...үе соо баян дүй дүршэлтэй ...об».

...аа хайшан гэжэ зүб мүрөөр ...эдэг, харууһалдаг, уһалдаг ту-... энэ дүй дүршэл ехэтэй боло-...ашан саашань хөөрэнэ.

...етын нэгэ номерто мүн зоотех-... Харпухаевай статья толилог-...й. Түхэреэн сүүдхэ соо бэл-...эхэдээ үнеэдэй ямар ехээр hү ...үгэдэг байһые нютагай жэшээ ...тануудай дээрэһээ тодорхойлон, ... доторoo тэрэ харуулна.

... бэлшээжэ таргалуулха та-лаар аймагайнгаа, республикынгаа түрүү малшадай дүй дүршэл тухай-да бэшэхэ зуураа, газетэ хадаа энэ асуудалаар бусад областьнуудайшье зарим түрүү малшадай дүй дүршэ-лые колхозно үйлэдбэридэ нэбтэ-рүүлхын түлөө оролдоно. «Рязаниин малшадай түрүү дүй дүршэлые кол-хозно үйлэдбэридэ үргэнөөр нэбтэ-рүүлэе» гэһэн ехэ һонирхолтой ма-териалнууд эндэ толилогдонхой. «Мал адуулгашанай уялга угаа хүн-дэтэй» гэһэн статья доторoo тус об-ластиин Калининай нэрэмжэтэ кол-хозой мал адуулгашан нүхэр Раков баян дүй дүршэл тухайгаа дэлгэрэн-гыгээр хөөрэжэ үгэнэ. Тус газетэдэ толилогдоһон эдэ бүгэдэ материал-нуудые ехэтэ һонирхожо уншахаар байба.

Гэхэ зуура, зунай үедэ малай бэл-шээри зүбөөр эмхидхэжэ, адуу ма-лайнгаа ашаг шэмые дээшэлүүлхэ, малаа шахажа, таргалуулха гэһэн энэ шухала асуудалда зарим айма-гуудай газетэнүүд ёһотой анхара-лаа табинагүй. Жэшээ болгон «Баргузинская правда» газетые абажа үзэе.

Үнгэрһэн хоёр һарын туршада хэб-лэгдэн гаргагдаһан энэ газетын но-мернуудые иража харахада, дээрэ дурдагдаһан асуудал тушаа тон үсөөн материал толилогдоо. Тэдэ адуу мал бэлшээрилүүлхэ таргалуулха хэрэгтэ аймагай колхозууд эмхидхэжэ дэнхэй гү? Энэ асуудалда газетэ өөрөө харюу үгэнэ. Тэрэнэй бэшэһэн нэй ёһоор, гансахан Карл Марксын нэрэмжэтэ колхоздо малаа бэлшээ-жэ таргалуулха хамта 20 гаран гүүртэ, отара эмхидхэгдэнхэй. Имагтал эбэртэ бодо малые абажа үзэхэ болоо һаа, мүнөө хамта дээрээ 800 шахуу толгой мал аймагай колхо-зуудта шахагдажа байна.

Зүгөөр энэ шухала хэрэгтэй колхо-зуудта ямараар эмхидхэгдэһэн ту-хайда, адуу малай ямараар бэл-шээгдэжэ, хэр зэргээр таргалуулаг-дажа, ашаг шэмынь хэды шэнээгээр дээшэлүүлэгдэжэ байһан тухайда, түрүү малшадай баян дүй дүршэл тухайда «Баргузинская правда» га-зетэ хангалтатай һайнаар бэшэнэ-гүй гэһэн тобшолол хэхэ хэрэгтэй.

Энэ асуудалаар малажалай хү-дэлмэрилэгшэдэй: һаалишадай, мал адуулгашадай, хүдөө ажахын мэр-гэжэлтэдэй бэшэһэн статья, бэшэ-гүүд энэ газетэдэ угаа үсөөнөөр то-лилогдоно. Иимэ дутагдалтай саа-шадаа эбсэжэ болохогүй.

Зунай үедэ малай бэлшээри зү-бөөр эмхидхэхэ, адуу малаа шаха-жа таргалуулха тухай асуудалда аймагай газетэнүүд саг үргэлжын анхарал хандуулха зэргэтэй.

Далайһаа олзо ехэтэйгээр бусана

...ана үедэ, июль, август ...үүта загаһа барилгын зунай ...й хүдэлмэри түлэг дундаа ...ргадаг гээшэ. Эдэ үдэрнүүд-... Байгал далай дээрэ үглөөнэй ...ээ үдэшын харанхы болотор ...ало һууһан загаһашад эндэ ... харагдадаг. Загаһаар дүүр-...һэн онгосонууд, мүн моторно ...нуудшье тушаан абалгын ...нууд тээшэ удаа дараалан .... Илангаяа үдэшэндөө олзотой ...риһаа бусажа ябаһан загаһа-...й хүхюутэй абяан, ирагуу һай-...дуунай аялга даһай тээһээ суу-...н соностожо байдаг....

... сезоной хүдэлмэридэ Кабан-... аймагай Карл Марксын нэ-...этэ колхозой загаһашад адэб-...гээр хабаадалсажа байна. Тэ-... зургаадахи табанжэлэй тү-...ын жэлдэ загаһа бариха гү-...й түсэбые болзорһоонь урид ...гэдын түлөө шангаар тэмсэнэ. ... колхоз загаһа бариха хахад ...йнгээ түсэбые 108 процент ...эбэ. Тиин түсэбһөө гадуур 113 ...нер архим шанартай омуль гү-...а тушаагдаа.

...үхэр Федоровой хүтэлбэриллэг ...ада барандаа комсомолецууд болон залуушуулһаа бүридхэгдэн-хэй юм. Энэ бригадынхид ажа-лаа зүбөөр эмхидхэһэнэйнгээ ашаар июнь һара соо загаһа бариха түсэ-бөө аяар 330 процент дүүргээ. Тии-гэжэ бригадын гэшүүд хоёр һара удаагуур социалистическэ мүры-сөөндэ түрүү һууриие эзэлжэ ябана. Тэрэшэлэн нүхэр Мосоровой хүтэл-бэрилдэг бригада һарынгаа даалга-бариие 270 гаран процент дүүргэ-жэ, мүрысөөнэй хоёрдохи һууридаа гаралсаба. Һаяхан колхозой прав-лени ба партийна организаци со-циалистическэ мүрысөөнэй дүн гар-гажа, мүрысөөндэ түрүү һуури эзэлһэн комсомольско-залуушуулай бригадада дамжуулгын Улаан туг барюулба. Ажалдаа үнэн сэхээр хандадаг залуу загаһашад Даша Антропова, Тамара Сотнич, Андрей Федоров болон бусад Хүндэлэлэй доскада бэшэгдэбэ.

Колхозой загаһашад үйлэдбэ-риингээ зүблөөн дээрэ хүдэлмэри-дөө байһан дутагдалнуудые түргөөр усадхажа, загаһа бариха гурбада-хи кварталайнгаа түсэбые болзор-һоонь урид дүүргэхэ гэһэн шэнэ уялга абаа.

А. Азаргаев.

...шаа шэрэлгын түсэбые уридшалан дүүргэнэ

...рят-Монголой автотрестын № 1 ...транспортна конторо республи-...ын арадай ажахыда хэрэглэг-...э байһан ашаануудые саг бол-...оонь зөөхэ хэрэгтэ ехэхэн үүр-...үүргэдэг гээшэ. Конторын шо-...нууд хабарай тарилгын ба мал-...ажэал бэлэдхэлгын үедэ хүдөө ...ануудта ашаа шэрэхэ талаар ...хүдэлмэри хэнэ. Тэндэ хахад ...й хүдэлмэриин дүн һаяхан гар-.... Энэ үе соо тус коллектив ...а шэрэхэ түсэбөө болзорһоонь ...а урид 142 процент дүүргэһэн ...а. Энэ дүнгые нёдондо жэлэй-...эй жэшэхэ болоо һаа, 247,4 мян-... тонно ашаан үлүүгээр шэрэгдээ. ...хэ, 69 мянган литр бензин ...алагдаа. Арьбалагдаһан энэ ...инээр «ЗИС-150» маркын 3 ав-...ашина жэлһээ үлүү саг соо ...ха байна.

...Конторын хүдэлмэришэд өөһэд ...оролдоо мүрысэн хүдэлмэрилжэ, ...а шэрэлгын үные 4 процентээр ...мдаруулаа. Ашаа шэрэлгын үные ...эжэ химдаруулһан дээрэһээ олзо ...д оруулха түсэб табан зууһаа гаран процент дүүргэгдэбэ. Шофер-нууд түйлаһан энэ амжалтаяа саа-шадань арьбадхан, жэлэй хоёрдохи хахад соо бүри ехэ амжалта түйла-ха гэһэн хүсэлэнтэйгээр оролдожо байна.

Ажалай үндэр бүтээсэ түйлаһан Григорий Максимов, Георгий Горбунов, Кузьма Оловянников болон бусад тус бүридөө оло-мянган тонно-километр хэжэ шадаа. Барандаа шахуу шо-фернууд машинаяа капитальна за-һабарида оруулангүйгөөр 100 мян-ган километртэ ябуулха гэһэн со-циалистическэ уялгатай юм. Ажа-лай түрүүшүүл Сергей Посметный, Иннокентий Васильев, Григорий Си-зых гэгшэд абаһан тэрэ уялгануу-даа амжалтатайгаар дүүргэжэ бай-на.

Автотранспортна конторын заһа-барилагшад автомашинануудые ган-сал һайн шанартайгаар заһабарил-хые оролдоно. Эндэ техническэ шалгалтын һайнаар табигдаһан дээ-рэһээ голодоһон гаргагданагүй.

И. Сокол.

Хонишон Бутыд ГАРМАЕВАГАЙ жэшээгээр

Республикын хонишод Кяхтын аймагай суута хонишон Бутыд Гармаевагай дүй дүршэлтэй танилсаад байхадаа өөһэдынгөө һанамжа, дурадхалнуудые оруулна, хонишодой дунда социалистическэ мүрысөөе улам үргэнөөр дэлгэ-рүүлхые уряална.

Хонишодой хөөрэлдөөн

Нэгэтэ Даши Цыденовичын га-заагаа хурьгадай байха хорёогой үүдэ заһажа байтарнь, Самсаал гол өөдэ моритой хэдэн хүн гаража ерэ-бэ. Тэдэ хүнүүд дүтэлжэ ерэхэдээ, колхозой түрүүлэгшэ Бадма Дуга-ров, хониной фермые даагша Ц. Хандажапов, аймагай главна вете-ринарна врач Н. Щербаков, партиин айкомой секретарь Е. Бадмаев, кол-хозой зоотехник Р. Шагдурова гэг-шэд хүхюутэйгээр хөөрэлдэһөөр хү-рэжэ ерэнэ.

Амар мэндээ хэлсэжэ, шэнэ һо-нинууд тухайгаа хөөрэлдэһэнэйнгөө һүүлдэ колхозой түрүүлэгшэ Бадма Дугаров Даши Цыденовичтэ сэхэ хандажа: «Зай, Даша Цыденович, хурьгаднай гарзалаад лэ байна гү даа? Юун дээрэһээ болоно гэжэ һа-нанат? — гэжэ асууба.

—Шалтагаанинь олон юм ааб даа. Минии һанахада, нэгэдэхеэр, хурьгаднай орой гараад, олоороо хашалдажа байхадаа намар болотор хүсэд бэеэ бэежэнэгүй. Хоёрдохёор, хониднай хусануудтайгаа сугтаа ябахадаа зариманиинь һубайрша-на, түрэхэ болоошодонь ямаршье болзоргүйгөөр бүхэли хабартаа хурьгална. Иимэл даа эгээл гол шал-тагаануудынь.

Энэ үедэ хонишон түрүүлэгшэ хоё-рой хөөрэлдэжэ байхые дуугайха-наар шагнажа байһан главна вет-врач Николай Щербаков Даша Цы-деновичтэ хандана:

—Хурьгадаа томо, элүүр бэетэй-гээр, шэрхи тобироор түлжүүлхэ нэ-гэ арга бии. Тэрээн тухай таанар хонишод нилээд дуулаһаншье бай-хат. Энэ арга хадаа хонидоо үбэл хурьгалуулжа, хурьгадаа кошарно-базова аргаар түлжүүлхэ хэрэг бо-лоно,—гэжэ хэлэбэ.

—Манай бурят зон хэр угһаа хой-шо урдань хонидоо эртэ, үбэлдөө хурьгалуулдаг байһан юм. Хо-нидые үбэл хурьгалуулхада яһа-лашье һайн байха ёһотой. Теэд мүн үбһэ тэжээл бардам хүрэхөөр бэлдэжэ абаха, хони хурьгадаа һайн байрада оруулха хэрэгтэй. Тиимэ аабза, түрүүлэгшэ?

Тэрэ гэһээр үбгэн хонишон энэ шэнэ арга тухай үдэршье, һүнишье бодожо ябадаг, нүхэд хонишодтой хөөрэлдөөлшье үзэдэг болобо. Зарим хүнүүд һайшаадагшье, зарим нэгэ-ниинь буруушаадагшье байгаа һэн. Тиибэшье Даша Цыденович ерэхэ жэлдэ хонидоо үбэл хурьгалуулха гэжэ эрид шиидэһэн байгаа.

...Нэгэтэ үдэшэндөө Самсаалай адагай культбазада хүн зон олоороо сугларба. Малшадай суглаанда ба-рилгашадшье, тариаанажалай брига-дынхидшье байлсаа һэн. «Одоол мүнөө энэ суглаан дээрэ һанажа ябаһан юумэнүүд тухайгаа нюуса далдагүй хэлэжэ үгэхэ юм байна» гэжэ һанаһаар Даша Цыденович-шье культбазын газаа ерэжэ, морёо уяба.

Малай үбэлжэлгын, түл абалгын ямараар үнгэржэ байһан тухай, асуудал табигдажа, элидхэлэй һүү-лээр үгэ хэлэлгэнэй эхилхэдэ үбгэ-жөөл түрүүлжэ «хэдэн үгэ» хэлэхээ хүсэбэ.

—Нүхэд, хэрбээ саашадаа иигээд малаа, илангаяа шэнэ абаһан түл-нүүдээ олоорнь үхүүлжэ байха бо-лоо һаа, адуу малаа, хони ямаагаа түргэнөөр олошоруулжа, ашаг шэ-мыень ехэдхэжэ шадахаяа болёобди, —гэжэ үбгэн хонишон захалаа һэн. — Ондоо газар нютагуудта хайшан гэжэ малаа харууһалжа, эдеэлүүл-жэ, ямар аргануудые хэрэглэжэ бай-даг тухайнь һонирходог болохо, тии-гээд һайн һайнуудыень өөһэдтөө хэ-рэглэхэ ёһотойбди. Иигэжэ хүнүүд-һээ гээгдэнгүй, урагшаа эрмэлзэл-гэтэйгээр ажаллаа һаа, мандашье хаба шадал, арга боломжо бии.

Зарим нютагуудта хонидоо үбэл— бүри январь, февраль һарын янги-нама хүйтэн һарануудта хурьгалуул-даг байна. Хэрбээ бидэнэр иигэжэ хонидоо эртэ хурьгалуулдаг болохо-домнай яаха юм?

Культбаза соо эндэ тэндэ шэмээ-тэй боложо, энэ тэрэ буланда хүнүүд шэбир һабир гэлдэнэ. Тээ хойго-шогуур һууһан нэгэ эхэнэр хүнүү-дэй дуулахаар: «энэмнай баһа юугээ дуугарнаб?» гэжэ хажуудахи-даа хандана.

—Үбэлэй хүйтэндэ хонидоо олоорнь хурьгалуулжархёод, үбһэ тэжээлээр дутажа байхадаа хохи ха-бар дунда яахабибди гэжэ мүн һа-наха хэрэгтэй,—гэжэ нэгэн дууга-раадхина.

—Оролдоо һаа, үбһэ тэжээл горь-той ехээр суглуулжа шадахабди. Хо-нидые үбэл хурьгалуулаад, хурьга-дысэнь кошарно-базова аргаар түл-жүүлхэдэ, хурьгад эхэтэеэ сугтаа байжа, һайнаар томо болохо байна. Гадна, үбэл эртэ гараһан хурьгад нэгэ жэлэй ногоо гүйсэд эдижэ га-рахадаа оройнхинуудта орходоо жэшээлэшэгүй томо боложо, үбһэ ноохо ехэтэй үбэлжэлгэдэ оро-хо байһан тухайнь хэлэлтэ-шьегүй. Яанат юрдөө, хэлсэжэ мэ-дэгты, бил мүнөө жэлдэшье бэшэ һаа, хойто жэлдэ шэнэ байрын ба-ригдахада хонидоо эртэ хурьгалуул-хамни,—гэжэ үбгэжөөл сэхэ хэлээ һэн. Үбгэн хонишоной дурадхалые дэмжэжэ, колхозниггууд тэрээндэ шэнэ арга хэрэглэхэ ябадалдань бү-хы аргаар туһалха гэжэ хэлсэһэн байха юм.

Тиин тэрэ хабартаа, 1954 оной ап-рель соо, тон түрүүндэ, Даша Цы-деновичын хаража байдаг отарын хонидой байха шэнэ байра баригда-жа захалаа һэн. Хурьгадые кошар-но-базово аргаар тэнжээхэдэ таа-рамжатай байра, хашаа хорёонууд, хонишодой һууха гэр шэнэ газартa баригдаба. Тиигээд үнгэрэгшэ на-мартаа барилгашье дүүрэжэ, Даша Дамбаевай отарын хонид шэнэ бай-рада ороһон байна. Тиин нёдондо зун, намартаа хонид эртэ хусада та-бигдаад, үнгэрэгшэ үбэлэй февраль һарын эхеэр хурьгад абтажа захa-лаа һэн.

— Хэдэн жэл соо нэгэ янзаар хэ-жэ дадашаһан хүдэлмэрээ гэнтэ он-доо болгоходо түрүүшээр зохидгүй мэтэ, дүрэ буруу байгаа һэн. Теэд нэ-гэтэл үбэлэй хурьгадые абаха гэжэ шиидэһэн хойноо бидэнэр тунхарин-гүй, оролдосотойгоор ажаллажа за-халһан байнабди. Зоотехнигэй заа-баряар нарай хурьгадые 7—8 хоног соо эхэтэйнь хамта таһалга соо байлгаад, һүүлээрнь хонидые газаа-шань гаргажа, хорёо соо үбһэ эдюуллэг, дүтын бэлшээринүүдтэ ябуулдаг байгаабди. Эртынгээ хурь-гадые хорёод хоног соо байрада байлгаад, һүүлээрнь наратай үдэр 20—30 минутын туршада газаа сэ-бэр агаарта гаргажа, дадхаадаг бо-лоһон байнабди. Үбэл гараһан хурь-гад үбдэсэгүй түргэнөөр, һайнаар томо боложо захалаа һэн, — гэжэ Даша Цыденовичын һамган Цыпил хүгшэн хөөрэнэ.

Тиигээд апрель һара гарахалаар хурьгад газаа хашаа соо байлгаг-дажа, тэндээ кормушканууд сооһоо һайхан үбһэ шэмхэлдэг, сэбэр уһа уудаг болоһон байгаа. Хүшэ шадал һайнтай байхадаа хурьгалһан хонид һүтэй байжа, хурьгадынь түргэнөөр томо боложо, тэнжэжэ захалаа һэн.

Хабартаа урgы ногооной гараха-лаар хонид бэлшээридэ ябуулагда-жа эхилбэ. Үдэртөө нэгэ дахин ерэ-жэ, хурьгаяа хүхүүлээд, 3—4 час соо байрадаа байжа нэмэлтэ тэжээл эдеэд, уһалаад, хонид дахин бэлшээридээ гарадаг һэн. Һүниндөө хурьгад эхэтэеэ хамта хонодог бай-гаа.

Үбэл гараһан хурьгад эхэтэеэ хамта байжа кошарно-базова аргаар түлжүүлэгдэхэдээ нэгэтэшье хооһоор үлэдэггүй, эхынгээ hү садатараа эдеэд байдаг юм. Юуб гэхэдэ, ур-дань аминдаа байлгагдахадаа хурь-гад эхэеэ олодоггүй, хонид хурьгаяа голодог байжа, зарим хурьгад хэды дахин хооһоор үлэшэхэдөө ехээр муудадаг, доройтодог байһан бай-гаа. Харин мүнөө хурьгад эхэеэ олоногүй аа гү гэжэ һанаа зоболто-гүй болоо. Эхэтэеэ сугтаа байһан хурьгад аргагүй һэргэлэнээр томо болоно. Урдань зарим хурьгад он-доо хони хүхэжэрхёод, доторoo үб-дэшэхэ ушарнууд үзэгдэдэг һэн.

Иигэжэ шэнэ арга хэрэглэһэнэй ашаар мүнөө жэлдэ Даша Дамбае-вай отарынхид 100 эхэ хонин бури-һөө 103 хурьга абажа түлжүүлээ. Хэдэн хонид эхирлэһэн байна.

Мүнөө отарын хурьгад тус бүри-дөө 20 гаран килограмм татадаг хү-сэд түлгэнүүд болошонхой үглөөн-һөө үдэшэ болотор бэлшээриин но-гоондо эдеэлжэ ябадаг. Мүнөө жэл-дэ эртын хурьгад хайшалагдажа, тус бүриһөөнь дунда зэргээр хахад килограмм тухай нооһон абтаа. Иигэжэ хурьгадай нооһон нилээд нэмэри болоһон байна.

Энэ жэлдэ бүхы хонидоо нёдондо-нойхидоо орходоо үшөө эртэ — ян-варь һараһаа эхилжэ хурьгалуулхын тулада Даша Дамбаевай отарынхид эдэ үдэрнүүдтэ хонидоо хусада оруулхаяа бэлдэжэ байна. Һая энэ колхозой хонишод хонидые үбэл хурьгалуулжа, түл олоор абадаг, һайн шанартай нооһо хайшалдаг Кяхтын аймагай Мален-ковой нэрэмжэтэ колхозой суута хо-нишон Бутыд Гармаева тухай «Бу-рят-Монголой үнэн» газетэдэ бэшэг-дэһэн статьяе һонирхожо уншаба. Тиигээд мүнөө хонидойнгоо хүшэ шадалые түргэнөөр һайжаруулжа, август, сентябрь һаранууд соо тэ-дэнээ хусада оруулхын түлөө хони-шод оролдожо байна.

Иигэжэ хурьгадые олоор абадаг болоһон Закаменай аймагай Моло-товой нэрэмжэтэ колхозой үбгэн хо-нишон Даша Дамбаев мүнөө урма зоригтойгоор, оролдосотой һайнаар ажаллажа байна.

Д. Аюшеев.

Орооной урда тээ хонидоо һайнаар таргалуулха

(Заиграйн аймагай Ацагадай сомоной Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой ахалагша хонишон Дулмажап Барбоевагай хөөрөөнһөө)

Һаяхан «Бурят-Монголой үнэн» га-зетэдэ Кяхтын аймагай Маленковой нэрэмжэтэ колхозой ахалагша хо-нишон Бутыд Гармаевагай ажалай дүй дүршэл тухай уншабаб. Хони-дые үбэлдөө хурьгалуулха гээшэ тон зүб гэжэ би өөрынгөөшье хүдэлмэ-ри дээрэһээ мэдэрһэн байнаб.

1942 ондо колхозой правлени на-майе хонин ажал дээрэ хүдэлмэрил-хөөр эльгээһэн байгаа. Тэрэ сагһаа хойшю би хододоо хонинюноор эхэ хонидой отарада хүдэлмэрилнэб, тиимэһээ бага зэргэ дүй дүршэлтэй болооб. Манай отарынхид һүүлшын хэдэн жэлэй турша соо хонидоо үбэ-лэй сагта (декабрь—февраль һара-нуудта) хурьгалуулдаг болонхой-бди. Энэмнай һайн үрэ дүн ха-руулна.

Хонидые үбэл хурьгалуулхада юу-гээрээ һайн бэ?

Хэнэйшье мэдэһээр, хусада таби-ха үедэ тобир тарган байһан хонид һубайрдаггүй байна. Тиимэһээ үбэл түрэһэн хонидоо июлиин эхеэр хурьгадһаань һалгаажа, зунай һайн ногоотой бэлшээридэ гаргажа адуулдаг байнабди. Хурьгадһаан эртэ һалгаагдаһан хонид зунай бэлшээридэ адуулагдахадаа түргэ-нөөр хүшэ шадалаа хүсэлдүүлжэ, хусада һайнаар ородог юм.

Бидэнэр хонидоо август һарада хусада оруулнабди. Тиигээд хонидоо мүн лэ һайнаар адуулжа намартаа таргалуулдаг байнабди. Хонид ху-сада ороһоннойнгоо һүүлээр шэмэтэй, шанар һайнтай ногоондо адуулагда-на. Үбэлэй хүйтэнэй эхилхэдэшье, адуулгаяа зогсооногүйбди.

Эртээр үбэлэй сагта хонидоо тү-рүүлжэ, хурьгадыень сакманна ар-гаар түлжүүлнэбди. Энэ арга хэрэг-лэхын тула хурьгадайнгаа байрые хэдэн таһалганууд болгожо хубаа-гаад, тэдээн соогоо нэгэ болзорто тү-рэһэн гэхэ гү, али хэдэхэн үдэр соо түрэһэн хурьгадые бүлэг бүлэ-гөөрнь байлганабди. Хонидоймнай байра типовой юм.

Хонидые бэлшээридэ гаргажа, үдэрынь адуулаад һүниндөө хурь-гадтайнь хамта хонуулнабди. Хони-дые иигэжэ харууһалхада байраһаан холо байһан бэлшээрие хэрэглэхэ арга боломжо олгогдоно. Тэрээнһээ гадна, һүниндөө эхэтэеэ хамта хо-ноод, үдэрынь газаагаа эдеэлжэ, байһан хурьгад үбэлэй хүйтэндэ да-дажа, шэрхи тобироор түлжэдэг юм. Тэдэнэр элдэб үбшөөр үбдэдэггүй.

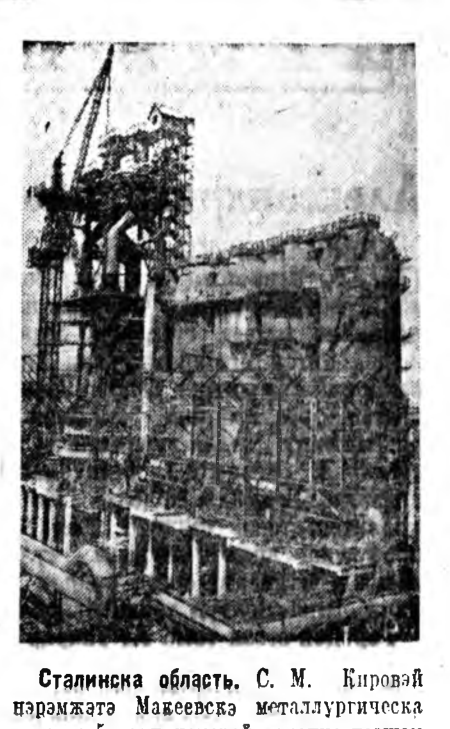
Үбэл түрэһэн хурьгад зунай ногоо-ной ургажа эхилхэдэ хүсэд бэежэн-хэй, томонууд болоод байдаг. Тии-мэһээ май һарын һүүлээр тэдэниие бэлшээридэ адуулжа эхилээд, июльдэ эхэһээнь һалгаанабди. Июль һарада эдэ хурьгадай нооһо хай-шалжа, тус бүриһөөнь 700 грамм-һаа нэгэ килограмм хүрэтэр нооһо абанабди.

Үнгэрһэн үбэл түрэһэн 223 хурь-гаднай гээлтэ хоролтогүйгөөр түл-жөө, мүнөө ондоо отарада үгтөө. Мүнөө хонидоо ороондо оруулхаяа бэлэдхэжэ байнабди. Хусанууд амяа-раа байлгагдажа, һайнаар эдеэлүү-лэгдэнэ.

Манай отарада мүн дутуу дунда-нууд бии. Нёдондо жэлдэ малай тэ-жээлээр дутамаг байһан дээрэһээ үбэлжэлгэ хүндөөр үнгэрөөд, хонид-най орооной үедэ тамиргүй байгаа. Энээн дээрэһээ боложо, үнгэрһэн жэлдэ зуугаад хониднай һубайрһан байха юм.

Мүнөө жэл хониднай тобир тарга-нууд. Энэ зундаа Бэсээхэй гэжэ га-зарта малаа адуулнабди. Эндэхи бэлшээримнай ногоо уһалуури һайн-тай юм. Үглөөнһөө эхилээд, һүни орой болотор, бэлшэриеэ һэлгэжэ байжа малаа адуулнабди.

Ерэхэ жэлдэ бидэнэр хурьгадые олоор абаха, нооһо ехээр хайшалха арга боломжотой ба хүсэлэнтэйшье байнабди. Теэд энэмнай ганса арга боломжо ба хүсэлэнһөө дулдыдаха бэшэ ха юм. Юундэб гэхэдэ, манай колхоздо хонидые искусственнаар үрэжүүлгын пункт үшөө эмхидхэг-дээдүй байһаар. Колхоздомнай ис-кусственна үрэжүүлгын пункт нээхэ бүхы хэрэгсэлнүүдшье бии. Теэд гансал үүсхэл оролдолго хэрэгтэй. Мүнөө колхознай зоотехнигтэйшье болоо. **Д. Цыбикжапов бэшэбэ.**

Сталинска область. С. М. Кировэй нэрэмжэтэ Макеевскэ металлургическа заводто 5-дахи номерой доменно пеэшэн баригдажа байна.

Ехэ уэлнүүдые үргэхэ түрүү арга эндэ хэрэглэгдэнэ. Барилгашадай бүхэ-союзна үдэрэй хүндэлэлдэ мүрысөөндэ оролсоод, эндэхи монтажнигууд доменно пеэшэнгэй барилгые болзорһоонь һара урид дүүргэхэ уялга абаа.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Макеевскэ металлур-гическа заводто № 5 доменно пеэшэнэй барилга.

ТАСС-эй фотохронико.

„Улаан Бургалтай" колхоздо

БУРТАГ ҮБҺЭ ТҮҮНЭ

Аймаг соогоо эгээн түрүү-лэн тус колхоздо тарианай ур-гасые буртаг үбһэ ногоонһоо сэбэрлэлгэдэ самолёт хэрэглэг-дэбэ. Химическэ аргаар тарая-лангай 700 гаран гектар тал-май элдэб буртаг үбһэнһөө сэбэрлэгдээ.

ХАРГЫ ЗАҺАБАРИЛГА

Гурбан үдэрэй туршада нэгэ грейдер, 6 автомашина, 50 га-ран хүн колхозой хоёр тосхо-ниие холбоһон 7 километр утатай шэнэ шоссе харгы ба-рия. Мүн 10 километр утатай харгы, хоёр хүүргэ шэнэлэн за-һагдаба.

КОЛХОЗНИГУУДАЙ АМАРАЛТА

Июнь һара соо 23 колхозник «Горячинск» курорт ошожо, бэеэ аргалуулһан, хүхюун сэн-гэлигээр амарһан байна. Мү-нөө эдэ колхозниигууд амарһа-найнгаа һүүлээр ажаллажа байна.

ДАМЖУУЛГЫН УЛААН ТУГ БАРИҺААР

Тус колхоз олон байрануу-дые бариһанайнгаа түлөө КПСС-эй айкомой ба аймсове-дэй гүйсэдкомой дамжуулгын Улаан тугта хүртэһэн юм. Эн-дэхи барилгашад түрүү һуу-рияа алдахагүй гэжэ ехэхэн оролдолго гаргана. Мүнөө кол-хозой комплексно бригада бү-хэндэ 6—8 хүнһөө бүридэһэн барилгашадай звено ажаллана.

АВТОМОБИЛЬНА ШЭГНҮҮР

Мүнөө эндэ 10 тонно хүрэтэр шэгнэдэг автомобильна шэг-нүүр тодхогдожо байна. Энэ шэгнүүр колхозой ажалые ни-лээд хүнгэдхэхэһөө гадна, гү-рэндэ тарая тушааха үедэ ехэ хэрэглэгдэхэ юм. Энэ шэгнүүр томо томо ашаа ба мал адуу шэгнэхэдэ ехэ таарамжатай.

Тори. **Д. Буянаев.**

Нүүдэл автолавка

Холоһоо харахада автобустал адли ногоон-шара үнгэтэй машина энэ жэлһээ Хэжэнгээр ябадаг болоо. Энэ хадаа аймпотребсоюзай шэнэ нүү-дэл автолавка юм. Автолавкын наймаашан Даша Генинов колхоз-нигуудай дунда хүндэтэй болоцхой.

Нүүдэл автолавкада үргэн хэрэг-лэлэй зүйлнүүд элбэг байдаг. Даша Генинов колхознигуудай эрилтые хараадаа абажа, тэдэндэ хэрэгтэй зүйлнүүдые тусхай дэбтэр дээрэ бэ-шэжэ абадаг. Һүүлдэ ерэхэдээ колхознигуудай захиһан юумэнүү-дые асаржа худалдана. Ямар нэгэн колхоздо ошохо болоходоо, тэрэ дэб-тэрээ харадаг, захил дүүргэһэнээ шалгажа ошодог.

Иигэжэ наймаашан Генинов ажалшадай эрилтые гүйсэд хангаха гэжэ оролдоно. «Заветы Ильича» колхозой һаалишад 36-дахи разме-рэй гутал, Хрущевой нэрэмжэтэ колхозой хонишод солоомон малгай захижа асаруулаа. Мүн худалдан абагшадай захилаар элдэб пальто, гутал асараа.

Нүхэр Генинов эд бараанай эрь-сын түсэбые һара бүри үлүүлэн дүүргэдэг. Түрүүшын хахад жэлэй түсэб 120 процент дүүргэгдэһэн бай-на. Тус автолавка аймагай худалдаа наймаанай организацинуудай дунда түрүүшүүлэйнь нэгэн юм.

А. Алексеев.

ХИЛЫН СААНАҺАА ЕРЭҺЭН ТЕЛЕГРАММАНУУД

Александрида олон зоной митинг болобо

АЛЕКСАНДРИЯ, июлиин 27. (ТАСС). Египетскэ революци боложо, Египедhээ король Фаругые намнаһанhаа хойшо гүйсэhэн дүрбэн жэлэй ойтой дашарамдуулан Александрида ехэ митинг болобо. Сүлөөлэлгын организациин эмхидхэhэн энэ митингдэ хэдэн зуун мянган хүн суглараа. Египетскэ республикын президент Гамаль Абдель Насер, правительствын гэшүүд, арабска оронуудай дипломатическа түлөөлэгшэд, Египедтэ ерээд байhан харин делегацинууд тэндэ байлсаба.

Городой эгээл томо Ат-Тахрир гэжэ талмай дээрэ Александриин ба ойро тойронхи тосхонуудай зон, Египедэй провинцинуудай болон городуудhаа ерэhэн делегацинууд, хүдэлмэришэд, албахаагшад, таряашад, залуушуул олоороо суглараа.

Республикын президент Гамаль Абдель Насерай, египетскэ правительствын гэшүүдэй трибунада гараhадань, сугларhан зон нэрэмэ альга ташалга хэжэ, халуунаар амаршалаа. Митинг дээрэ президент Насер ехэ үгэ хэлээ.

Суэцкэ каналай уласхоорондын компаниие июлиин 26-hаа эхилжэ национализацилха тухай шиидхэбэри Египедэй правительство абаа гэжэ президент Гамаль Абдель Насер соносхоо. Компаниин зөөри хэрэгсэл болон эд хүрэнгэ, Египет дотор гү, али хилын саана байгаашье hаа хамаагүй, хуряагдан абтажа, Египедэй мэдэлдэ орохо.

Хорватида, Боснидо ба Герцеговинада болоhон арадай восстаниин 15 жэлэй ой

БЕЛГРАД, июлиин 27. (ТАСС). Мүнөөдэр Хорватиин, Босниин ба Герцеговинын арадууд өөhэдынгөө түүхэдэхи гайхамшагта үдэрые тэмдэглэжэ байна. 15 жэлэй саада тэрэ, 1941 оной июлиин 27-до, Югославиин коммунистическэ партиин ЦК-гэй уряагаар Хорватиин, Босниин ба Герцеговинын арадууд газар дээрэ фашистска эзэмдэгшэдтэ ба тэдэнэй туhамаршадта эсэргүү арадай восстани эхилhэн юм.

Восстаниин эхилhэн үдэртэй дашарамдуулан ФНРЮ-гэй президент Иосип Броз Тито Хорватиин, Босниин ба Герцеговинын арадуудта баярай телеграмма эльгээжэ, тэдэниие hайндэрөөр дашарамдуулан амаршалжа, ажалда шэнэ амжалта туйлахыень хүсэбэ.

ВФДМ-гэй генеральна секретарь Жак Дениин мэдүүлгэ

БУДАПЕШТ, июлиин 27. (ТАСС). 1957 ондо Москвада болохо залуушуулай ба студентнүүдэй VI Бүхэдэлхэйн фестивальда ямар бэлэдхэл хэгдэжэ байhан тухай демократическа залуушуулай Бүхэдэлхэйн федерациин генеральна секретарь Жак Дени хөөрэжэ үгөө. Энэ оной августын 14-hөө 16 болотор Москвада залуушуулай ба студентнүүдэй VI Бүхэдэлхэйн фестивальда бэлэдхэхэ уласхоорондын комитедые эмхидхэхэ суглаан болохо гэжэ Жак Дени мэдээсэбэ. Тэрэ суглаанда Индиин, Франциин, Хитадай, Англиин, Мексикын, Африкын, Индонезиин, Польшын болон бусад оронуудай залуушуулай организацинуудай 100 гаран түлөөлэгшэд, олонинтын элитэ ажал-ябуулагшад хабаадаха юм. Тэрэ суглаан дээрэ бэлэдхэлэй уласхоорондын комитет hунгагдаха байна. Тус комитет Москвада байха болоно.

Уласхоорондын энэ гайхамшаг ехэ уулзалгада бэлэдхэл хадаа эб найрамдалай, хүн түрэлтэнэй ерээдүйн жаргалта байдалай аша туhада залуушуул болон тэдэнэй элдэб организацинуудай холбоо харилсаае улам бэхижүүлхэ бээз гэжэ Жак Дени хэлээ.

Хабсагай дээрэ. Л. Дашиевай фото

Болгариин арадай ажахын амжалтанууд

СОФИ, июлиин 27. (ТАСС). 1956 оной хоёрдохи квартална ороной арадай ажахые хүгжөөхэ гүрэнэй түсэбэй дүүргэлтын дүнгүүд тухай мэдээсэлые Болгариин Министрнүүдэй Соведэй дэргэдэхи центральна статистическэ управлени тунхаглаба. Хоёрдохи кварталда нёдондо жэлэй энэ үетэй сасуулбал 6 процент ехэ шулуу нүүрhэ, нефть—109 процент, түмэрэй руда—114 процент, булад—55 процент ехээр абтаа.

Жэлэй эхинhээ хойшо июлиин 1 хүрэтэр МТС-үүд үнтэрhэн жэлэй энэ үетэй сасуулбал 26 процент ехэ худэлмэри хэhэн байна. Энэ кварталай туршада худөө ажахыда 1412 трактор, мүн олон янзын бусад машинанууд үгтөө.

Розничэ худалдаа наймаан 1955 оной хоёрдохи кварталайхиhаа 16 процентээр ехэ болоо.

Индиин ба Бирмын хүн зондо СССР-эй үзүүлhэн туhаламжа

Индиин Кач гэжэ штадта газар хүдэлжэ, хүн зон гэмтэhэн, ехэ hандарал хэгдэhэн байна.

Иимэ хёо болоhонтой дашарамдуулан СССР-эй Улаан Хэрээhэнэй ба Улаан Хахад hарын Обществонуудай Союз тус штадай хүн зондо туhаламжа үзүүлхын тула Индиин Правительствода 20 мянган рупи эльгээгээ.

***

Хойто Бирмын Мандалай ба Сагаинг городууд шадар газар ехээр хүдэлжэ, хүн зон гэмтэбэ, ехэ hандарал хэгдэбэ гэжэ советскэ хэблэлдэ мэдээсэгдэhэн байгаа.

СССР-эй Улаан Хэрээhэнэй ба Улаан Хахад hарын Обществонуудай Союзай Гүйсэдхэхэ Комитет хохидолдо ороhон Хойто Бирмын хүн зондо туhаламжа үзүүлхэ фондодо 20 мянган джа оруулба.

(ТАСС).

Индиин арадай палатада

ДЕЛИ, июлиин 27. (ТАСС). Индидэхи Гоа гэжэ португальска колониин байдал тухай хэдэн асуудалнуудые Индиин парламентда табиба.

Гоада национально-сүлөөрэлгын хүдэлөөнэй улам шангаар ябуулагдажа байhан тухай мэдээсэлые индийскэ правительство абаба гэжэ Индиин премьер-министр Неру хэлээ. Энэ хүдэлөөе дарахын тула португальска засагаархид хатуу хэмжээ абажа байна. Июнь hараhаа хойшо Гоада 100 шахуу хүнүүд арестовалагдаа. Индийскэ правительствын абаhан мэдээсэлэй ёhоор, португальска засагаархид арестовалагдаhан хүнүүдые сохидог, зободог байна. Гоагай зондо иимээр хандажа болохогүй тухай Португалиин правительствода Индиин правительство хэлэhэн байгаа гэжэ Неру тэмдэглээ.

hаяхан Гоадахи португальска солдадууд Индиин хилэ гаража, индийскэ гражданинуудые хулуужа абаашаhан тухай хэлээд, индийскэ правительство Португалиин правительствода эрид шанга буруушаалаа мэдүүлhэн байна гэжэ Неру тэмдэглэбэ.

Индидэхи португальска эзэмдэлгын газарнууд тухай асуудалые амгалан ёhоор шиидхэхэ хэрэгтэй гэжэ индийскэ правительство тоолодог заhада гэжэ премьер-министрын парламентска секретарь ба гадаадын хэрэгүүдэй министр Садатх Али-хан хэлэбэ.

Гоа тухай асуудалаар Индиин правительствын хараа бодолые Азиин болон Африкын олонхи оронуудай дэмжэжэ байна гэжэ Садатх Али-хан хэлэбэ.

Жан Жоресэй дурасхаалда

ПАРИЖ, июлиин 27. (ТАСС). 42 жэлэй саада тээ уласхоорондын социалистическэ хүдэлөөнэй элитэ ажал-ябуулагша Жан Жорес хороото муухайгаар алуулhан байгаа. Жоресэй дурасхаалда зорюулагдаhан олон зоной митинг үсэгэлдэр Парижын Монмартр гэжэ үйлсэдэ болобо. Митинг дээрэ Француска Коммунистическэ партиин Политбюрогой гэшүүн Вальдек Роше үгэ хэлээ. Жорес хадаа империалистическэ ба колониальна дайнда эсэргүү тэмсэдэг байгаа гэжэ хэлээд, француска коммунистнууд болбол эб найрамдалай түлөө тэмсэhэн энэ агуухэ тэмсэлшын захяа заабарине бэелүүлэн, Алжирта дайн сэрэг болюулхын тула бүхы хүсэл оролдолгоёо гаргаха гэжэ тэрэ мэдүүлээ. Жан Жорес социалистическэ партиин гэшүүн байгаа hэн гэжэ hануулаад, Вальдек Роше эб найрамдалай, социальна дэбжэлтын түлөө тэмсэхэдээ социалистнууд болон коммунистнуудай хоорондо нэгэдэлтэй байхые уряалба.

Ливанда харин компанинуудай ябуулгые буруушаана

БЕЙРУТ, июлиин 27. (ТАСС). hаяхан болотор харин компанинуудай налог түлэжэ талаар тус оронной компанинуудтай жэшэбэл хүнгэлэлтэ абадаг байгаа. Мүнөө Ливанай правительство харин бүхы компанинуудhаа налог абаха тухай хуулиие бодото дээрэнь бэелүүлжэ эхилбэ гэжэ тэндэхи хэблэл мэдээсэнэ.

Үсэгэлдэр Ливанай премьер-министр Яфи хэблэлэй түлөөлэгшэдтэ мэдээсэл хэхэдээ иигэжэ хэлээ: «Ливандахи харин нефтяной компаниинууд манай сан жасын аша туhые харадаггүй байгаа. Тэдэ компанинуудай түлэдэг түлбэри нааданда бага байгаа».

Зэбсэгжэлгэдэ ФРГ-эй хэдэг гаргашанууд

БОНН, июлиин 26. (ТАСС). Баруун Германиин армиие зэбсэглэхын тула 10 миллиард марка гаргашалха гэжэ мүнөө дээрээ бундестаг шиидхээд байна гэжэ бундестагай зэбсэгжэлгын комиссиин подкомитедэй түрүүлэгшэ социал-демократ Гельмут Шмидт үсэгэлдэр пресс-конференци дээрэ хэлэв. Хүнгэн ба дунда зэргын 7 мянган танкнуудые, 11 мянган бронетранспортернуудые худалдажа абахын тула 3 миллиард марка гаргашалагдаха гэжэ хараалагдаа. Түрүүшын болоп сэрэгэй самолёдуудые абахын тула 5 миллиард шахуу марка гаргашалагдаха болоно. Сэрэгэй самолёдуудай дундаа олонхинь самолёт-штурмовигууд захигдаха юм; тэрэшэлэн хоёр нинидэхэ бомбардировщигууд, 7 янзын вертолёдууд захигдаха байна.

Баруун Германиин авиационно промышленностиин байгуулхын тула энэ жэлдэ 35 миллион марка гаргашалагдаха болоно. Тэрээнhээ гадна промышленностиин эзэд энэ хэрэгтэ 15—16 миллион марка нэмэжэ гаргашалха юм.

Якутска АССР-эй худөө ажахын хүдэлмэри... республикын колхозуудаар ябаба

Бурят-Монголой худөө ажахытай, тэрэнэй түрүү дүй дүршэлтэй танилсахаяа ерэhэн Якутска АССР-эй худөө ажахын хүдэлмэрилэгшэд Зэдын аймагай Кировэй, Молотовой нэрэмжэтэ колхозуудаар; Үшөөтэйн МТС-ээр болон Боргойн совхозоор ябаба.

Тэдэнэр Кировэй нэрэмжэтэ колхозой түрүү hаалишадтай, мал адуулагшадтай танилсажа хөөрэлдэбэ. Тиихэдээ нютагай үүлтэрэй үнеэдhээ хайшан гээд ехэ hү hаадаг, үнеэдэ hаахадаа ногоон тэжээл, концентрат үгэдэг байhаниень хаража hонирхобо.

Колхозой түрүү малшад болон хүтэлбэрилэгшэдтэй хөөрэлдэхэ зуураа делегациие хүтэлбэрилэгшэ, Якутска АССР-эй худөө ажахын министрын орлогшо нүхэр Г. П. Бағынанов иигэжэ хэлэбэ:

— Бидэ бэе бэеhээ хэды холо газарта ажаhуудаг болообошье, ехэ дүтын нүхэд болообди. Танай эндэ барилгын ехэ хүдэлмэри хэгдэнэ. Манай тэндэ барилгын материалай дутамаг дээрэhээ иимэ хүдэлмэри эрхилхэдэ ехэ бэрхэшээл тохёолдоно. Гадна, танай республика манай республика хоёрой эрхэ байдал, сагай уларил жэшэшэгүй ондоо ондоо байдашье, Бурят-Монголдо овощь ургуулхада ехэ зохид б... энэ хүдэлмэри багаар... на,—гэжэ тэмдэглэбэ.

Үшөөтэйн МТС-тэ ху... нэй парктай танилсаж... эй Орджоникидзевскэ... ректор Х. И. Саввинов... дэлмэритэй ехэтэ hониро... саха зуураа, түрүү... нуудтай хөөрэлдөө. М... үрэ жэмэстэ модо ургуу... ороо. Тэрэшэлэн тус М... тикада байhан монгол... публикын мэргэжэлтэд... хөөрэлдэбэ.

Удаань Молотовой ... колхоздо ошобо. Колхо... хонишон Бата Чойбсонов... да хүрэжэ, тэрэнэй отар... дые, малайнь байранууда...

Нүхэр Чойбсоновой бу... жэлдэ 2000 ажалта үдэр... рээндээ 50 центнер тар... хэриг мүнгэ абаhан бай...

Эндэ ябуулгадажа ба... гын хүдэлмэри тэдэнэры... hонирхуулаа. Силосанэ э... ригдажа байhан үнеэдэй... ра, таряа хадагалха скла... ной байра болон бусадые...

Якутска АССР-эй деле... гойн үүлтэртэ хонидой с... рөөд тэндэhээ бусаа.

Ц. Нам...

Нэгэ жэлэй үнгэрөөд байхада

Дүрбэн гүрэнэй—Советскэ Союзай, Америкын Холбоото Штадуудай, Великобританиин, Франциин правительствонуудые Толгойлогшонорой зүблөөн жэлэй саада тэр, июлиин 18-да, Женевэдэ нээгдээн юм. Германи тухай, буу зэбсэг хуряаха, европейскэ аюулгүй байдал тухай, Зүүн ба Баруун зүгэй оронуудай хоорондохи харилсаае hайжаруулха тухай асуудалнууд тэрэ зүблөөн дээрэ зүбшэн хэлсэгдээ hэн. Зүблөөн июлиин 23-да хүдэлмэреэ дүүргэв. Тиигэжэ дурсагдаhан асуудалнуудаар дүрбэн гүрэнэй гадаадын хэрэгүүдэй министрнүүдтэ үгтэхэ Директивэнүүдые баталан абаhан юм. Министрнүүд зүблөөнhөө хойшо 3 hара үлүүтэй сагай үнгэрhэн хойно, октябрь hарада мүн лэ Швейцарска тэрэ городто уулзажа, өөhэдынгөө правительствонуудай тодорхой дурадхалнуудые Директивэнүүдтэ үндэhэлэн бүхы талаhаань зүбшэжэ эхилээ hэн. США-гэй, Великобританиин ба Франциин Гадаадын хэрэгүүдэй министрнүүд Советскэ Союзай дурадхалнуудые хараадаа абаха дурагүй байжа, правительствонуудые Толгойлогшонорой зүблөөнэй hайшааhан дурадхалнуудhаа тад ондоо дурадхалнуудые оруулhан юм. Тэрээн дээрэhээ ямаршье шиидхэбэри гаргаагүй бэлэй. «Хүйтэн дайнай» тала баримталагшад энэ ушарые хэрэглэн, «Женевэдэхи хэлсээнэй» удхашанарые буурулхые оролдоhон юм.

Мүнөө, Женевскэ зүблөөнhөө хойшо нэгэ жэлэй үнгэрөөд байхада, уласхоорондын бүхы оршон байдалда тэрэ үеын событиин hайнаар нүлөөлhэниинь элеэр харагдана.

Женевскэ зүблөөнэй урда тээхи хэдэхэн жэлэй турша соо дэлхэйн оронуудай, илангаяа Европын оронуудай бэе бэедээ харша булэглэлнүүд болохо хубаарhан, ядаралтагаар зэбсэгжэлгэ хэгдэдэг болоhон hоо уламжалан, дайнай аюул ехэдэжэ, дэлхэйн олонхи оронуудай үргэн ниитэ арад зон айдаг сошордог болоhон байгаа. Зарим баруун оронуудай, илангаяа Америкын тустай нюурнуудай дайн сэрэгтэ бэлэдхэхэ хараа бодолтой байдаг дээрэhээнь сэрэгэй зээрхэг түримхэй блокнууд, түбхын түрүүндэ НАТО, СЕАТО гэхэ мэтын булэглэлнүүд байгуулагдаа hэн. Энээнhээ уламжалан, Баруун Германие зэбсэглэхэ тухай парижска хэлсээнүүд баталагдаа. Мүн Советскэ Союз, арадай Хитад, социализмын бусад оронууд шадар америкаска сэрэгэй олон зуун база байгуулагдаа. Английска элитэ экономист лорд Бойд-Орр гэгшын тооложо үзэhэнэй ёhоор, дэлхэйн томо томо оронуудай сэрэгэй гаргаша тэрэ үедэ түйлай ехэ хэмжээндэ хүрэжэ, жэл соо 120 миллиард шахуу доллар болоо.

Гэхэ зуура, шэнэ дайнай аюулда эсэргүүсэн тэмсэhэн, тэмсэжэ үргэлжэлhөөршье байhан хүсэнүүд бурин түгэлдэр болоо. Иимэ хүсэн түбхын түрүүндэ дэлхэйн социалистическэ системэдэ оршоно.

Азиин ба Африкын дарлагданги арадуудай бээз даанхай байдалай түлөө шанга тэмсэл хэжэ эхилээ. Империализмын колониальна системэ, тэрээнэй тыл болон резерв үмхирэн унажа байна. Хамта дээрээ 600 гаран миллион хүн зонтой, байгаалиин үгаа ехэ баялигтай Зүүн зүгэй сүлөөтэ шэнэ оронууд—Инди, Индонези, Бирма, Египет, Сири, Ливан, Судан дайн сэрэг hүжэрөөхэ политикада эсэргүүсэн тэмсэхэ зуураа, Советскэ Союзтай барисаагаа бэхижүүлжэ эхилээ.

Хүн түрэлтэнэй ехэнхи хубинь эб найрамдалай туг доро жагсаба.

«Хүйтэн дайнай» политика, тэрэшэлэн уласхоорондын харилсаануудые хурсадуулха гэhэн политика баруун гүрэнүүдэй лагерьта ехэ арсалда үүдхэнэ. Эдэ оронуудай ажалшад, үнэн сэхэ бүхы патриотическа хүнүүд Америкын Холбооото Штадуудтай харилсаагаа хубилхые эринэ. Гадаадынгаа политикые хаража үзэхэ гэhэн шанга эрилтэ Холбооото Штадуудташье хэгдэдэг юм.

Тиихэтэй хамта Советскэ Союзай, тэрэшэлэн социализмын бусадшье оронуудай бэелүүлдэг эб найрамдалда дуратай политика, энхэ тайбанаар зэргэ оршон байха гол ёhые мэдэрхын түлөө, социалистическэ, мүн социалистическэ бэшэшье оронуудтай нягта харилсаа байгуулхын түлөө тэдэнэрэй эсэшэ сусашагүй тэмсэhэн тэмсэл эб найрамдалай лагериие нэгтгаар жагсааhан ба бэхижүүлhэн байна. Энхэ тайбанаар удаан саг соо зэргэ оршон байха гэhэн үзэл бодолые үргэн ниитэ арад зон мэдэрдэг болоо. Тиин энэ үзэл бодол уласхоорондын харилсаануудай саашанхи хүгжэлтын бүхы замые тодорхойлhон асари ехэ хүсэн болоо.

Хүсэ баримталдаг политика болошогүйгөөр хүушараа, иимэ политика дэлхэйн хоёрдохи дайнай hүүлээрхи шэнэ оршон байдалда тааралдаhа болёо гэжэ бүхы гүрэнэй хүтэлбэрилэгшэдтэ эли болоо. «Хүсэ баримталдаг политикые» гэжэ хамгаалагшадые ушар ёhые зүбөөр сэгнэжэ, социалистическэ системые үгы хэхэ гэhэн түсэбөө империалистичекэ лагериин бээлүүлжэ шадахагүй байhые мэдэрээ. Дэлхэйн оронуудые, тэрэшэлэн Европын оронуудые буураха байhые зандань үлөөхэ, тусхайлан хэлэбэл баруун оронуудые зүүн оронуудай дэлгүүрhээ ололдохын тула гэhэн гансал американска монополинуудта ашатай туhатай харал бодол бури ехээр буруушагдадаг болоо.

Уласхоорондын харилсаанууднууда ехэ хубилалта боложо, эб найрамдал тухай асуудал ехэ hүүри эзэлhэн байгаа. Эгээл иимэ ушар байдал дүрбэн гүрэнэй правительствонуудые толгойлогшонорой Женевскэ зүблөөе зарлаха арга боломжо бии болгоhон юм.

Түүхэтэ уулзалгаhаа хойшо нэгэ жэлэй үнгэрөөд байhан мүнөө үедэ зүблөөнэй удхашанарынь бүри эли болоно. Женевскэ зүблөөн хадаа, нэгэ талаhаа, дайнай ехэ аюулай бууража байhые, нүгөө талаhаа, шэнэ үе сагай ерэжэ, дэлхэйн хоёр системэнүүдэйхи гүрэнүүдэй харилсаагаа hайжаруулха, байн байтараа бээ бээдээ этигэн найдалсаха замда гараhые харуулhан байгаа.

Женевскэ зүблөөнhөө хойшо үнгэрhэн жэл соо уласхоорондын ажабайдалда ехэ хубилалта болоо. Баруун Европын агуухэ гүрэнүүд болошо Великобритани Франци хоёрой Советскэ Союзтай ойртолсоhон ушар, тэрэшэлэн Швеци, Норвеги, Данитай СССР-эй харилсаагаа нилээд hайжаруулhан баримта энэ хубилалтые гэршэлэн харуулна. Баруун ба зүүнэй оронуудай хоорондо харилсаатай болохо хэрэгтэ ушарсагдадаг элдэб hаад эдэ оронуудай бээ бээдээ ойртолсолгодонь hаад тойбо татажа шадаагүй. «Хүсэ баримталха политикын» стратегическэ талаараа диилдэhэнь дээрэ дурсагдаhан баримтанууд гэршэлнэ.

Гансашье Европын оронууд элдэб hаад бэрхэшээлнүүдые дабан гарана бэшэ, харин СЕАТО-до хабаадаагаа Таиланд Пакистан хоёрой Хитадай Арадай Республикатай харилсаагаа hайжаруулжа байhан ушар хадаа энхэ тайбанаар зэргэ оршон байха гол ёhонуудай үндэhэлhэн бата бэхи харилсаануудай Зүүн-Урда Азидашье байгуулагдажа эхилые гэршэлэн харуулна.

Арабска Востогой гүрэнүүдтэй социализмын оронуудай харилсаагаа hайжаруулhан ябадал угаа ехэ удхашанартай.

Женевскэ зүблөөн хадаа ямаршье аша туhа хэзгүй, юуб гэхэдэ, тэрэ зүблөөн зүбшэн хэлсэhэн асуудалнуудаараа тодорхой шиидхэбэринүүдые баталан абаагүй юм гэhэн hанамжые холо харадаггүй хүнүүд лэ, эб найрамдалые бэхижүүлхэ хэрэгтэ эсэргүүгээр тэмсэгшэд лэ хэлэжэ шадаха байгаа. Тусхай шиидхэбэринүүдые баталан абахын тулада бэрхэшээлнүүд тохёолдохо юм гэжэ зүблөөндэ хабаадагша бүхэнэй ойлгожо байhаниинь бүгэдэндэ мэдээжэ болоноhой. Эгээл орёо, үшөө шиидхэгдээгүй асуудалнуудаар хэлсээ хэхэ арга боломжын бии болоторнь дэб дээрэхи ямар зорилгонуудые бэелүүлхэ хэрэгтэйб гэжэ үргэлжэ зорилгонуудай нэгэн болоно.

Удаан саг соо үргэлжэлhэн «хүйтэн дайнай» бүхы хойшолонгуудые саашадань усадхаха гэзшэ шухала зорилгонуудай нэгэн болоно.

Женевскэ зүблөөнhөө хойшо үнгэрэг жэл соо эб найрамдалай хэрэг бэхижэжэ гэжэ баталан хэлэхэдэ болохо байна. Эб найрам... рэгэй бэхижэхэ хэрэгтэ э... нүүд нүлөөлөө. Түбхын т... гэн ниитэ арад уласхооро... тикада эдэбхитэйгээр ... байна. Эдэнэр дайн бай... люулжа шадаха байhанаа... «Хүйтэн дайнай» политик... хые хоёр гүрэн—США б... Германи үргэлжэлүүлhэ... Сэрэгэй зээрхэг түримхэй... нүүд үшөө усадхагдаагүй, ... тухэерэлгэдэ хэдэн зуун ... доллар гаргашалагдаhаар... бүхы аюул үшөө зайсу... байна. Бээ бээз ойлголсох... мэлзэлгэ мүнөөнэй уласх... оршон байдалые гол түлэ... хэлэхэ болоо.

Эб найрамдалай хэрэг... зохид шэнэ эрхэ байдалда... уласхоорондын үшөөл ш... дүй арсалдаата асуудалну... ёhоор шиидхэхын тула ... Союз бүхы юумэ хээ, хэхэ... Советскэ Союз өөрынгөө ... тэрэшэлэн сэрэгэй гарга... хороожо, буу зэбсэг хоро... далнуудые шиидхэлhын ... хамтаараа сахиха системэ... ха асуудалые демократи... шиидхэхэ гэhэн hанал ... скэ Союз hүүлэй үедэ ... хэлсээнүүдые хэжэ, бүхы ... тай харилсаагаа hайжару... хүсэл эрмэлзэлгээ бодотоо... лаа.

Тусхайлан хэлэбэл, жэл... тэ Женевэдэхи зүблөөн ... раалагдаhан гол ёhые ... Союз хэрэг дээрэнь бэелүү... на.

И. ЕРМ...

Редактор Д. Л. ЛОБС...

Адрес редакции: г. Улан-Удэ, ул. Ленина, 28. Телефоны редакции: редактора — 46-32, заместителя редактора — 32-74, отв. секретаря — 27-37, партийной жизни сельского хозяйства — 47-59, пропаганды и переводов — ... культуры и быта, промышленности — 34-05, местной информации и писем — 24-74, корректорская — 32-67, бухгалтерия 37-32. Для междугородных переговоров — 16

Н—00826. Типография Министерства культуры Бурят-Монгольской АССР. Зак. №